د افغانستان جمهوریت

د عدلیې وزارت

رسمي جریده

شماره ٥ پا نزدهم -١٥ عقرب
١٣٦٩
نمبر مسلسل ٧٢٨

قانون اساسی جمهوری افغانستان

٩ قوس ١٣٦٦

(با رعایت تعدیل مصوب لویه جرگه جوزای ١٣٦٩)

Ketabton.com

مدیر مسؤول: شاه جهان بیگزاد
معاون: نور علم
مهتمم: ایام الدین
تیلفون: ٢٦٢٥١

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دافغانستان دجمهوریت دجمهور
رئیس فرمان
دکابل ښار
لومړی ګڼه
د۱۳۶۹کال دقوس نهمه نیټه
دافغانستان دجمهوریت
داساسی قانون د توشیح او
اعلام په باب

دقوس دمیاشتی داتمی او نهمی نیټی تاریخی لویه جرګه چی دکابل په ښارکی جوړه شوه د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون یی په دیارلسو فصلونو او یوسلو نهه خلویښتو مادو کی د تر ټولو مهمی ملی وثیقی په توګه تصویب کړ.

دهغه واک سره سم چی اساسی قانون راته راسپارلی دی، د ا.ج اساسی قانون چی دتصویب له نیټی څخه نافذ شوی دی، دسولی اوهوساینی دتامین، دملی روغی جوړی دپوره تحقق، دخلکو دنیکمرغی اودګران افغانستان دپرمختګ په خاطر توشیح اواعلاموم.

دوکتور نجیب الله
دافغانستان جمهور رئیس

فرمان رئیس جمهور جمهوری
افغانستان
شهر کابل
شماره (۱)
مورخ ۹ر۹ر ۱۳۶۶
درباره توشیح واعلام قانون
اساسی جمهوری افغانستان

لویه جرگه تاریخی ۸و۹ماه قوس که درشهر کابل دایر گردید قانون اساسی جمهوری افغانستان را بداخل سیزده فصل ویکصدو چهل ونه ماده بمثابه مهمترین وثیقه ملی به تصویب رسانید.

مطابق به صلاحیتیکه قانون اساسی برایم تفویض نموده قانون اساسی ج.ا را که ازه تاریخ تصویب نافذ گردیده بخاطر تامین صلح و آرامش، تحقق کامل مشی مصالحه ملی، سعادت مردم وترقی افغانستان‌عزیز توشیح واعلام میدارم.

دوکتور نجیب الله
رئیس جمهور افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دافغانستان جمهوریت
دجمهور رئیس فرمان

گڼه (٤٦٤)
نیټه ٨ر٣ر١٣٦٩

داساسی قانون دتعدیل د توشیح او اعلام په باره کی

داساسی قانون دیوسلو نهه خلویښتمی مادی د دویمی فقری دحکم له مخی پهاساسی قانون کی تعدیلات چی د پارلمان سوونمه شپیتم کال دجوزا د میاشتی په اوومه او اتمه نیټه دلویی جرگی د تصویب له تاریخ څخه نافذ دی د افغانستان دخلکو دتاریخی ارمان دتحقق په مقصد د افغانانو په خاوره کی دسولی اوآرامی دتامین اودملی روغی جوړی دتکلاری دبشپړ تحقق اودخلکو نیکمرغی او د افغانستان دترقی په خاطر توشیح اواعلاموم.

نجیب الله
دافغانستان جمهور رئیس

فرمان رئیس جمهور جمهوری افغانستان

شماره (٤٦٤).
مورخ ٨ر٣ر١٣٦٩

درباره توشیح و اعلام تعدیل قانون اساسی

به تاسی از حکم فقره دوم ماده یکصدوچهل ونهم قانون اساسی، تعدیلات در قانون اساسی را که از تاریخ تصویب لویه جرگه مورخ هفت و هشت ماه جوزای سال سیزده صدو شصت و نه، نافذمیباشد، به منظور تحقق آرمان تاریخی مردم افغانستان بخاطر تامین صلح وآرامش درسرزمین افغانستان وتحقق کامل مشی مصالحه ملی ودر جهت سعادت مردم و ترقی افغانستان عزیز، توشیح واعلام میدارم.

نجیب الله
رئیس جمهور افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

فهرست

مقدمه
لومړی فصل
دسیاسی نظام اساسونه
دویم فصل
دټولنیز ـ اقتصادی نظام
اساسونه
دریم فصل
داتباعو تابعیـت ، اساسی
حقوق ، آزادی اومکلفیتونه
څلورم فصل
لویه جرگه
پنځم فصل
جمهور رئیس
شپږم فصل
ملی شورا
اووم فصل
د وزیرانو شورا
اتم فصل
قضاء
نهم فصل
څارنوالی
لسم فصل
د اساسی قانون شورا
یوولسم فصل
اداره
دولسم فصل
بهرنی سیاست
دیارلسم فصل
متفرقه حکمونه

فهرست

مقد مه
فصل اول اساسات نظام
سیاسی
فصل دوم اساسات نظام
اجتماعی ـ اقتصادی
فصل‌سوم ، تابعیت، حقوق
آزادیها و مکلفیتهای اساسی
اتباع .
فصل چارم لویه جر گه
فصل پنجم رئیس جمهور
فصل ششم شورای ملیء
فصل هفتم شورای وزیران
فصل هشتم قضاء
فصل نهم څارنوالی
فصل دهم شورای قا نون
اساسی
فصل یازدهم اداره
فصل دوازد هم سیاست
خارجی
فصل سیزدهم :
احکام متفرقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

بسم الله الرحمن الرحیم

زمونږ د گران هیواد افغانستان ویاړلی تاریخ دخپلواکی زمکنی بشپړتیا، ملی حاکمیت ملی یووالی، د موکراسی او ټولنیزی ترقی په خاطر زمونږ د زړه‌ورو خلکو له اتلوالو مبارزو څخه ډک دی.

په اوسنی پړاو کی دافغانستان جمهوری دولت دملی، سیاسی او هیواد پالو ځواکونو پر ملاتړ متکی د ملی روغی جوړی سیاست په فعاله توگه پرمخ بیایی.

له همدغه امله د هغو تاریخی بدلونونو په پام کی نیولو سره چی زمونږ په هیواد او معاصره نړی کی را منځته شوی دی، داسلام د سپیڅلی دین داساساتو په پیروی، د هیواددتاریخ او فرهنگ پربنا د افغانی غوره دودونو او شعایروپه‌پام کی نیولو سره، دمشروطیت د غورځنگ ارزښتناکو میراثونو ته‌په درناوی اود ملگروملتونو د منشور او دبشر د حقوقود نړیوالی اعلامیی سره په‌سمون کي:

بسم‌الله الرحمن الرحیم

تاریخ پر افتخار وطن محبوب ما افغانستان مشحون از مبارزات قهرمانانه مردم دلیر ما به خاطر استقلال، تمامیت ارضی حاکمیت ملی، وحدت ملی دموکراسی وترقی اجتماعی می باشد.

در مرحله کنونی، دولت جمهوری افغانستان متکی بر حمایت نیروهای ملی سیاسی ووطن دوست سیاست مصالحه ملی را فعالانه به پیش می برد.

بنا برین، با نظر داشت تحولات تاریخیی که در میهن ما و جهان معاصر رونما گردیده است، با پیروی‌از اساسات دین مقدس اسلام بارعایت سنن وشعایر پسندیده افغانی، مبتنی بر حقایق تاریخ و فرهنگ کشور، با احترام به مواریث ارزنده نهضت مشروطیت ودر مطابقت با منشور ملل متحد واعلامیه جهانی حقوق بشر، به منظور:

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

- دخپلواکی دساتنی، د
زمکنی بشپړتیا خخه د دفاع
او د ملی حاکمیت د ټینګښت
- سراسری سولی تـه
درسیدو او دملی یو والـی
د زور تیا .
- د عدالت او د مو کراسی
د تا مین .
- دبیا ودانولو او متوا زنی
اقتصادی،ټولنیزی،ودی اودخلکو
د ژوندانه‌دسطحی دلوړولو.
- په بین‌المللی ډګر کـی د
هیواد دنقش او اعتبار دزیات
والی .
- دافغانستان دد ایمـی
بیطرفی دحقوقی دریځ‌دتثبیت
او د هغه دنه پو خـی‌کیدو
دپاره د غوره شرایطودرامنځته
کیدو په منظور .

مونږ،دیوزرو دری‌سوه‌نهه‌شپیتم
کال دجوزادمیاشتی داوومی او
اتمی نیتهی په لویه جرگه کی
دافغا نستان د خلکو استازیو،
د ۱۳٦٦ کال دقوس دمیاشتی
نهمی نیتهی دلویی جر گی‌له
خوا تصویب شوی اساســی
قانون چی دیارلس فصلونه او
یوسلونهه شلو یښت مـادی
درلودی، د ډیری لوړی ملـی

- حفظ استقلا ل، دفا ع ا ز
تما میت ار ضی و تحکیــم
حا کمیت ملی.
- دستیا بی به صلح‌سراسری
وتعمیق و حد ت ملی.
- **تامین عدالت‌ودمو کراسی**
- **اعمار مجدد ورشد متوازن
اقتصادی، اجتماعی‌وارتقای سطح**
زندگی مردم .
- افزا یش نقش‌و اعتبا رکشور
در عر صه بین المللی
- ایجاد شرا یط مساعد به‌خاطر
تثبیت مو قف حقوقی و بـی
طر فی دا یمی افغا نستا ن و
غیر نظامی شدن آن .

ما نما ینده گا ن مـرد م
افغا نستا ن در لو یه جر گـه
**مورخ هفت و هشت ماه جوزای
سال هزارو سه صدو شصت
ونه ، قانون اسا سی مصو ب**
لـو یـه جر گه مورخ نهـم
**ماه قوس سال هزارو سه صدو
شصت وشش را گــه دارای
سیزده فصل ویک‌صدوچهل‌ونه**

(c) ketabton.com: The Digital Library

وثیقی په توګه په لاندی ډول تعدیل کړ :

لومړی فصل

دسیاسی نظام اساسونه

لومړی ماده:

د افغانستان جمهوریت خپلواك ، واحد ، نه تجزیه کیدونکی اواسلامی‌دولت دی‌او پرخپل ټول قلمرو باندی دحاکمیت لرونکی دی .

د افغانستان په جمهوریت کی ملی حاکمیت په خلکوپوری اړه لری . خلك ملی حاکمیت دلویی جرګی اوملی شورا په واسطه عملی کوی .

دویمه ماده :

د افغانستان دین د اسلام سپیڅلی دین دی .

د افغانستان په جمهوریت کی هیڅ قانون نه‌شی کولای چی داسلام دسپیڅلی دین داساسونو او ددغه اساسی قانون د نورو مندرجو ارزښتونو مناقض وی .

دریمه ماده :

د افغانستان جمهوریت ناپییلی هیواددی، په پوځی ډلو ټپلو کی نه شاملیږی اوپه خپل قلمروکی د بهرنیو

ماده بود ، به مثابه عالیترین وثیقه ملی ، ذیلاتعدیل نمودیم.

فصل اول

اساسات نظام سیاسی

مادهٔ اول:

جمهوری افغانستان دولت مستقل ، واحد ، غیر قابل تجزیه واسلامی بوده ، بر تمام قلمرو خود دارای حاکمیت می باشد .

حاکمیت ملی در جمهوری افغانستان بمردم تعلق دارد .

مردم حاکمیت ملی راتوسط لویه جرگه و شورای ملی اعمال میکنند .

ماده دوم:

دین افغانستان دین مقدس اسلام است .

در جمهوری افغانستان هیچ قانون نمی تواند مناقض اساسات دین مقدس اسلام ودیگر ارزشهای مندرج این قانون اساسی باشد .

ماده سوم :

جمهوری افغانستان کشور غیر منسلك بوده درپیمانهای نظامی شامل نمی شود و تاسیس پایگاه های نظامی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوځی اډو جوړیدو ته اجازه نه ورکوی .

څلورمه ماده :

له خپلواکی ، ملی حاکمیت او ځمکنی بشپړتیا څخه دفاع د دولت د اساسی دندو له جملی څخه ده.

دولت د هیواد امنیت او دفاعی قابلیت تامینوی او وسله وال پوځ سمبالوی .

پنځمه ماده :

د سیاسی گوندونو تعدد دافغانستان جمهوریت د سیاسی سیستم بنسټ دی.

دافغانستان په جمهوریت کی سیاسی گوندونه په دی شرط چی مرامنامه ،اساسنامه او فعالیت یی دهیواد داساسی قانون او قوانینو مغایرنه وی ، جوړیدلی شی

دسیاسی گوند تشکیلات او مالی منابع نشی کیدلای چی غیر علنی وی .

هغه گوند چی د قانون د حکمونو سره سم جوړیږی، له قانونی مجوزه پرته نړنگیدلای نه شی .

قاضیان او څارنوالان نه شی کولای چی ددندی د

خارجی رادر قلمرو خود اجازه نمی دهد.

ماده چهارم :

دفاع از استقلال ، حاکمیت ملی وتمامیت ارضی از جمله وظایف اساسی دولت است.

دولت امنیت وقابلیت دفاعی کشور را تامین وقوای مسلح راتجهیز می نماید .

مادهٔ پنجم:

تعدد احزاب سیاسی اساس سیستم سیاسی جمهوری افغانستان میباشد.

در جمهوری افغانستان احزاب سیاسی مشروط براین که مرامنامه ، اساسنامه و فعالیت آنها مغایر احکام قانون اساسی و قوانین کشور نباشد تشکیل شده می توانند .

تشکیلات و منابع مالی حزب سیاسی غیر علنی بوده نمیتوانند .

حزبی که مطابق احکام قانون تشکیل میشود، بدون مجوز قانونی منحل شده نمیتواند .

قضات وخارنوالان نمی توانند در مدت تصدی وظیفه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

تصدی په موده کی دسیاسی گوند غړیتوب و لری .

شپږمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اوو مه ماده :

دافغانستا ن په جمهوریت کی د ټولنیزو ساز مانونـــو جوړیـــدل د قانـــون سره سم مجاز دی .

اتمه ماده :

د هیواد دملـــی ژبو لـــه جملی شخه پښتو اودری رسمی ژبی دی .

نهمه ماده :

دافغانستان جمهور یـــت دولتی نښان دغنمو دو ږو په مینځ کی پر زرغو ن متـــن باندی درا ختو نکی لمر ، د محراب او منبر د تصویر او ددری رنگه توری ، سری ا و زرغونی پټی لرونکی دی .

لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـــت دولتی بیرغ دری رنگـــه لری چی دتورو ، سرو او زرغونو ټوټوپه بڼه له پورته نه‌بنکته ته‌په افقی توگـــه په بـــرابـــره اندازه واقع شوی دی.

دبیرغ د دواړو مخـــونـــو دپورتنی برخی په ربـــع کی د

عضویت حز ب سیا سی را داشته با شند .

ماده ششم

این ماده لغو گردید .

مادهٔ هفتم:

تشکیل ساز مـا نـــها ی اجتما عی در جمهو ری افغاـ نستا ن طبق قا نو ن مجـــاز است .

ماده هشتم :

ازجمله زبانهای ملی کشور پشتو ودری زبانهای رسمی میباشد .

مادهٔ نهم:

نشا ن دو لتی جمهـــو ر ی افغا نستا ن دا را ی تصو یر آفتا ب در حا لطلو ع،محراب ومنبر در متن سبز محـــــاط با خوشه گندم و فیته دا رای سه رنگ سیا ه، ســـر خ و سبز می با شد .

ماده دهم:

بیرق دولتی جمهـــــــوری افغانستان دارای‌سه رنگـــک میباشد که به شکل قطعات سیاه، سرخ‌وسبز از بالا به پایین به صورت افقی بـــه اندازه مساوی واقع شـــده است .

در ربع قسمت بالایی هردو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه دلرګی‌خواته ، دافغانستان
دجمهوریت دولتی نښان ته
ځای ورکړ شوی دی.
دبیرغ اوږدوالی د هغـــــه
دسور په‌نسبت دوه‌برابره دی.

یوولسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت
پایتخت دکابل ښار دی.

دوولسمه ماده :

دغه ماده لغوه شوه .

دویم فصل

دټولنیز ،اقتصادی

نظام اساسونه

دیارلسمه ماده :

د افغانستان جمهوریـــت
کثیرالملیت هیواد دی.
دولت دسیاسی، اقتصادی،
ټولنیزی او فرهنګـی برابری
اوله ټولنیـــز ، اقتصادی او
فرهنګی پلـوه د وروستــــه
پاتو سیمو د ګـړندی ودی او
پـــرمختــګ د تـأمین پـــه
منظور د هیواد د ټـــو لـــو
ملیتونو ، قومونو او قبایلـو
ترمینځ د تفاهم ، دوستی او
همکاری د هر اړخیـزی ودی
سیاست تعقیبوی.
دو لت په تدریج سره‌د
ملی ځانګـړتیاوو پربنسټ د

روی بیرق، به‌طرف چو به
آن، نشان دولتی جمهور ی
افغا نستان قرار دارد .
طـو ل بیرق نسبت به عرض
آن دو چند میبا شد .

ماده یازد هم :

پایتخت جمهوری‌افغانستان
شهر کابل است .

ماده دوازدهم:

این ماده لغو گردید .

فصل دوم

اساسات نظام اجتماعی

اقتصادی

ماده سیزدهم :

جمهوری افغا نستان‌کشور
کثیر الملیت است .
دولت سیاست رشد همه
جانبه تفاهم ، دوستـــــی و
همکاری همه ملیتها، اقوام و
قبایل کشور رابه منظـور
تأمین برا بری سیا ســـی
اقتصادی ، اجتماعی ،فرهنگی
رشد وانکشاف سریعترمناطق
عقب مانده از لحاظ اجتماعی
اقتصا دی و فر هنگـی تعقیب
می‌کند .
دولت زمینه ایجاد واحـد
های اداری رابر مبنـــــای

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اداری واحدونو د جوړولوزمینه برابروی.

څوارلسمه ماده :

دولت د خلکو د فرهنګ ، ژبی او ادبیاتو دودی په منظور لازم تدبیرونه نیسی د ټولو ملیتونو قومونو او قبایلو د فرهنګ دودونو، ژبی ، ادبیاتو او فولکلور غوره میراث ساتی اوپراختیا ورکوی.

پنځلسمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی کورنی د ټولنی اساسی رکن جوړوی.

دولت دمور او ماشوم دروغتیادساتنی او دماشومانو دروزنی دپاره لازم تدبیرونه نیسی .

شپاړسمه ماده :

دولت ځوان نسل ته دایمی پاملرنه کوی، د هغوی دښوونی او روزنی ، د کار ، تفریح، استراحت او د معنوی او جسمی روزنی د تامین لازم شرایط برابروی او د نویو ځوانانو او ځوانانو د استعداد دودی په لاره کی مرسته کوی.

خصو صیات ملی به تدریج مهیا می سازد .

ماده چهار دهم :

دولت به منظور رشد فرهنگ ، زبان وادبیات مردم تدابیر لازم اتخاذ کرده‌میراث شایسته فر هنگ ، رسوم، زبان، ادبیات و فلکلور تمام ملیت ها، اقوام و قبایل را حفظ نموده ، انکشاف می دهد.

ماده پانزدهم :

درجمهوری افغا نستان خانواده رکن اساسی جا معه راتشکیل مید هد .

دولت به منظور تامین صحت طفل وما در و تربیه اطفال تدابیر لازم اتخاذ می نماید .

ماده شانزد هم :

دولت از نسل جوا ن مواظبت دایمی نموده،شرایط لازم تعلیم و تر بیه ، تا مین کار، تفریح ، استرا حت پرورش معنوی و جسمی آنها را فراهم آورده در جهت رشد استعداد نو جوا نا ن وجوانان مسا عدت می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اووه لسمه ماده :

دولت د استوګنی د دولتی او کوپراتیفی کورونو د جوړولو په مقصد د ودانولو چارو ته پراختیا ورکوی او د شخصی کورونو د جوړولو په کار کی مرسته کوی.

اتلسمه ماده :

دولت داسی اقتصادی سیاست چی هدف یی د بیرته پاتیوالی د لیری کولو، د خلکو د ژوندانه د سطحی د لوړتیا او د ټولنی د ټولنیز ـ اقتصادی جوړښت د بشپړتیا په خاطر د هیواد د ټولو منابعو تنظیمول او په کاراچول دی ، عملی کوی او په دغه مقصد د ټولنیزی او اقتصادی پرمختیا پلانونه تنظیموی او تطبیقوی.

نو لسمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی ملکیت د دولتی ، مختلط کوپراتیفی ، اوقافو ، خصوصی شخصی او د سیاسی او ټولنیزو سازمانونو د ملکیت په بڼو شته دی .

ملکیت له تعرض څخه مصئون دی .

دولت د قانونی ملکیت د ټولو ډولونو حمایت کوی .

ماده هفدهم :

دولت به منظور اعمار منازل مسکونی دولتی و کوپراتیفی امور ساختمانی را توسعه داده، در امر ساختمان منازل شخصی مساعدت می‌کند .

ماده هژدهم :

دولت سیاست اقتصادی را که هدف آن بسیج و به کار بردن تمام منابع کشور به خاطر رفع عقب مانده گی ، ارتقای سطح زنده گی مردم، تکامل ساختار اجتماعی ـ اقتصادی جامعه میباشد ، عملی می نماید و به این منظور پلان های انکشاف اقتصادی و اجتماعی را تنظیم و تطبیق می کند .

ماده نزدهم :

ملکیت در جمهوری افغانستان **به اشکال دولتی ، مختلط** کوپراتیفی ، اوقاف، خصوصی، شخصی و ملکیت سازمانهای سیاسی و اجتماعی وجود دارد.

ملکیت از تعرض مصون است .

دولت از تمام انواع ملکیت قانونی حمایت می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړښتي خبرې ندړه

شلمه ماده :

دافغانستا ن په جمهوريت کی تر ز مکی لاندی منابع، ځنګلونه څر ځايونه ،کانو نـه، دانرژی اساسی زیر مـی ، تاریخی آبدات ، دراډیـــو تلویزیون تاسیسا ت ، مخابراتی تاسیسا ت ، ستربندونه او موا صلاتی کر ښی‌دد ولت ملکیت دی .

له ځنګلونو،څر ځا یو نو، دانرژی له زیر مو او کانونو څخه داستفادی‌اودمخابرا تـی وسايلو درانيو لو او خرڅلاو په غرض د خصوصی برخـی پانګه اچول د قانون سره سم مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوريت کی ددولتی بانکونو ، بیمی او هوایی ترانسپورت تر څنګـه د مختلطو سهامی بانکونـو ، بیمی او هوایی ترانسپـورت اود خصوصی اومختلط زمکنی ترانسپورت جوړیدل د قانون سره سم مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوريت کی دبهرنیو بانکونو او دبیمی د موسساتو د نماینده ګیـو فعالیت د قانون سـره سـم مجاز دی .

مادهٔ بیستم:

در جمهوری افغا نستان منا بع زیـــر زمینی ، جنګلـــها چرا ګا ه ها معاد ن، منا بـع اسا سی، انر ژ ی آبـــدا ت تا ریخی تا سیسا ت راد یو تلویزیون ، تا سیسات مخابرا تی بند ها ی بز ر ګ بنا در و خطو ط موا صلا تی از جمله ملکیت ها ی دو لت می با شند.

سر ما یه ګذا ر ی بخش خصو صی جهـت استفاده از جنګلها ، چرا ګاه ها ، منابع انرژی ، معادن وخریدوفروش و سا یل مخا بـــرا تـی، طبق قا نو ن مجاز است .

در جمهو ر ی افغا نستا ن در کنا ر با نکها بیمه و ترانسپور ت هوا ئی‌دو لتی،ایجاد با نکها ی سها می ،بیمه و ترا نسپو ر ت هوا ئی مختلط و ترانسپورت‌زمینی خصوصی ومختلط طبق‌قانون مجازاست.

در جمهو ری افغا نستان فعا لیت **نما** یند ه ګی بانکها و مو سسا ت بیمه خا رجـی **طبق قانون مجاز است .**

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

یوویشتمه ماده :

دولت د کوپراتیفونو دپیا وړتیا او پراختیا په‌کار کی مرسته کوی اوپه هغوکی دخلکو د خپلی خوښی بر خه اخیستنه هڅوی.

دوه ویشتمه ماده:

دولت د کسبگرو انفرادی فعالیتونه او په صنفی اتحادیو او کوپراتیفونو کی د هغو ی دخپلی خوښی بر خه اخیستنه هڅوی او حمایت یی کوی ، دکسبگرو دحرفوی مهارتند سطحی د لوړتیا ، د کار د وسایلو ، د اومو موادو دتامین اودهغوی دمحصولاتو دخرڅلاو په کار کی هر اړخیزی مرستی کوی.

درویشتمه ماده :

دولت د کرنی داحیا او پرمختیا په مقصد له کروندگرو او زمکه والو سره متممی مرستی کوی اودکرنی اومیکانیزه مختلط او خصوصی فارمونو په جوړولو او دنویو او شاړو زمکو په آبادولو کی اغیزمنه مرسته کوی .

څلرویشتمه ماده :

دولت دکوچیانو اومالدارانو

ماده بیست‌و یکم :

دولت در امر تقویه و گسترش کو پرا تیف ها مساعدت کرده ، اشتراک داو طلبا نه مردم را در آن تشویق می کند .

ماده بیست ودوم :

دولت فعالیت های انفرادی پیشه وران و شرکت داوطلبانه آنها را در اتحادیه های صنفی و کوپراتیف ها تشویق وحمایه نموده درامر ارتقای سطح مهارت حرفوی پیشه وران ، تامین وسایل کار، مواد خام و فروش محصولات شان کمک های همه جانبه مبذول می دارد .

مادهٔ بیست و سوم:

دو لت به منظور احیا و انکشاف زراعت، کمک های متمم زرا عتی را به دهقا نان وزمین دا را ن انجا م میدهد ودر ایجاد فا رم ها ی زراعتی ومیکا نیزه مختلط وخصوصی و آبا دی زمین های بکرو بایر مسا عد ت مو ثر می نما ید .

مادهٔ بیست‌و چهارم :

دولت برای کوچیان و

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاره له ټولو خاوندانو څخه استفادې امکان دقانون سره سم تضمينوي ، د مالدارۍ دودې ، د محصولاتو د خرڅلاو او دهغوی داقتصادي، ټولنيزو او معيشتي شرايطو دښه کولو د پاره د مساعدو شرايطو د برابرولو په مقصد مرسته کوي.

پنځه ويشتمه ماده :

دولت د ملي اقتصاد د پرمختيا په مقصد د خصوصي پانګې اچونې مصوونيت تضمينوي ، د صنايعو سوداګرۍ،ودانۍ، ترانسپورت، کرنې او دخدمتونو دبرخو په پرمختيا کې دملي پانګه والو برخه اخيستنه دقانون سره سم هڅوي او حمايت يې کوي .

دولت د خصوصي متشبثانو سره ګټور او هر اړخيز اړيکې پراخوي او د بهرنۍ پانګې سره په سيالۍ کې د خصوصي سکتور ملاتړ کوي اود مالي ، کريدټي، ګمرکي‌او دبيو د سياست د تنظيم په وخت کې د خصوصي سکتور ګټې د قانون سره سمې په پام کې نيسي.

مالداران امکان استفاده از چراگاه ها را طبق قانون تضمین نموده جهت ایجاد شرایط مساعد برای رشد مالداری ، فروش محصولات بهبود شرایط اقتصادی‌اجتماعی ومعیشتی آنها مساعدت می کند.

ماده بیست‌و پنجم :

دولت مصوونیت سرمایه گذاری خصوصی را به منظور انکشاف اقتصاد ملی تضمین نموده اشتراك سرمایه داران ملی رادر انکشاف صنایع‌تجارت، ساختمان، ترانسپورت زراعت و عرصه های خدمات طبق قانون‌تشویق وحمایه می کند

دولت مناسبات سود مند و همه جانبه را با متشبثان خصوصی توسعه داده و از سکتور خصوصی در مقابل رقابت باسرمایه خارجی حمایه می کند و حین تنظیم سیاست مالی، کریدتی ، گمرکی و قیم منافع سکتور خصوصی راطبق قانون درنظر میگیرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ ویشتمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اووه ویشتمه ماده :

دولت د ملی اقتصاد دودی په مقصد دافغانستا ن په جمهوریت کی دقانون سره سم بهرنی پانگه اچونه هڅوی.

اته ویشتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی بهرنی اشخاص د عقاری ملکیت حق نه لری.

پر سیاسی نمایندگیو او بهرنیو دولتونو باندی دعقار پلورل دبالمثل چلند پر اساس اوپر هغو بین المللی موسسو باندی چی دافغانستان جمهوریت دهغو غړی وی، د حکومت له موافقی وروسته مجاز دی .

نهه ویشتمه ماده :

د ملکیت دوراثت حق داسلام د شریعت سره سم دقانون په واسطه تضمینیږی.

دیرشمه ماده :

استملاک یوازی د عامه گټو دتامین په مقصد دعادلانه او مخکینی عوض په بدل کی دقانون سره سم کیږی .

مادهٔ بیست‌و ششم:

این ماده لغو گردید .

مادهٔ بیست‌و هفتم:

دولت به منظور رشد اقتصاد ملی سرمایه گذاری خارجی را در جمهوری افغانستان **طبق قانون تشویق می نماید .**

ماده بیست‌و هشتم :

در جمهوری افغانستان اشخاص خارجی حق ملکیت عقاری را ندارند فروش عقار به نماینده گی های سیاسی ودول خارجی بر اساس رویه بالمثل و به موسسات بین المللی که جمهوری افغانستان عضو آن باشد بعد از موافقه حکومت مجاز می باشد .

ماده بیست و نهم :

حق وراثت ملکیت طبق شریعت اسلام توسط قانون تضمین میگردد .

ماده سی ام :

استملاک طبق قانون تنها به مقصد تأمین منافع عامه دربدل عوض عادلانه‌و قبلی صورت میگیرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دملکیت مصادره د قانون له حکمه او دمحکمی له پریکړی پرته جایزه نه ده.

یودیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دقانون او ټولنیز عدالت پر اساس د مالیی او محصول معیارونه ، اندازه او ډولونه ټاکل کیږی .

دوه دیرشمه ماده :

دولت د طبیعت ، طبیعی شتمنیو د ساتنی اوله طبیعی زیرمو څخه د معقولی استفادی ، د ژوندانه د چاپیریال دښه کولو، داوبو اوهوا دککړیدو د مخنیوی او د ځارویو اوبوټو د نړی دساتنی او پاینبت په مقصد لازم تدبیرونه نیسی او عملی کوی یی .

دریم فصل

داتباعو تابعیت ،اساسی حقوق، آزادی اوهکلفیتونه

دری دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت تابعیت د ټولو اتباعو د پاره برابر او یوشان دی.

دتابعیت ترلاسه کول اوله لاسه ورکول او د هغه نوری

مصادره ملکیت بدون حکم قانون و فیصله محکمه جایز نیست .

ماده سی ویکم:

در جمهوری افغانستان براساس قانون و عدالت اجتماعی معیار ها، اندازه و انواع مالیه و محصول تعین می گردد .

ماده سی ودوم :

دولت به منظورحفظ طبیعت. ثروتهای طبیعی و استفاده معقول از منابع طبیعی ، بهبود محیط زیست ، جلو گیری از آلوده گی آب و هوا، حفظ وابقای عالم حیوانات ونباتات تدابیر لازم اتخاذ وعملی می کند.

فصل سوم

تابعیت ،حقوق،آزادیهاومکلفیت های اساسی اتباع

ماده سی وسوم:

تابعیت جمهوری افغانستان برای تمام اتباع مساوی و یکسان است .

حصول واز دست داد ن تابعیت وسایر مسایل مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

مربوطی مسالی د قانون سره سمی تنظیمیږی .

هر شخص چی دقانون سره سم د افغانستان دجمهوریت تابعیت لری ، افغان بلل کیږی.

خلور دیرشمه ماده :

دافغانستان د جمهوریت له اتباعو څخه هیڅوك پههیواد کی دننه او یا له هیوادهبهرته نه تبعیدیږی .

پنځه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت له اتباعو څخه هیڅوك بهرنی دولت ته نه ورتسلیمول کیږی .

شپږ دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع له هیواده بهر د دولت ترحمایت لاندی دی.

دولت دهغوی لهقانونی حقوقو اوګټو څخه دفاع کوی ، په بهرکی دمیشته افغانانو اړیکی دهیواد سره ټینګوی او هیواد ته دهغوی دراستنیدو پهمقصد مرسته کوی.

اووه دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت په هیواد کی د میشتو بهرنیو اتباعو اوبی تابعیته اشخاصو

آن توسط قانون تنظیم مـی گردد .

هر شخصیکه تابعیت جمهوری افغا نستان راطبق قانو ن دارا باشد افغان نامیـــده میشود .

ماده سی و چهارم :

هیچ یك از اتباع جمهوری افغانستان در داخلو یا خارج کشور تبعید نمی شود .

ماده سی و پنجم :

هیچ یك از اتباع جمهوری افغا نستان بدولت خارجـی تسلیم داده نمیشود .

ماده سیو ششم :

اتباع جمهوری افغا نستان در خارج کشور تحتحما یت دولت قرار دارند . دولت از حقوق ومنافع قانو نی آنهـا دفاع کرده رابطه افغا نها ی مقیم خارج رابا کشور تحکیم می بخشد و بـه منظور بـاز گشت آنها بوطن مسا عدت می کند .

ماده سی وهفتم :

جمهوری افغا نستـا ن حقوق و آزا دی های اتبـاع خارجی و اشخاص بـدون

(c) ketabton.com: The Digital Library

حقوق او آزادی دقانون سره سم تضمینوی ، هغوی مکلف دی چی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین رعایت کړی .

اته دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع ، ښځه وی که نر دملیت ، نژاد ، ژبی ، قبیلی، دین، مذهب، سیاسی عقیدی، زده کړی ، شغل ، نسب، تولنیز دریځ، د اوسیدو او اقامت دځای له تعلقاتو پر ته دقانون په وړاندی برابر حقوق اومکلفیتونه لری.

داتباعو د حقوقواومکلفیتونو په نسبت دهر ډول غیرقانونی امتیاز ټاکل اویا توپیرممنوع دی .

نهه دیرشمه ماده :

ژوند د انسان طبیعی حق دی. هیڅوك له قانونی مجوزه پرته لەدغه حق څخه نه بی برخی کیږی .

څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دټولو مسلمانانو د پاره د دینی او مذهبی مناسکو دتر سره کولو آزادی تضمینیږی .

تابعیت مقیم افغا نستان را طبق قانون تضمین می کند . آنها مکلف اند قا نون اساسی وقوا نین جمهوری افغا نستان را رعایت کنند .

ماده سی و هشتم:

اتباع جمهوری افغا نستان اعم از زن و مرد بدون نظر داشت تعلقات ملیت، نژاد ، لسان ، قبیله ، دین ، مذهب، عقیده سیاسی ، تحصیل،شغل ، نسب، دارایی،موقف اجتماعی، محل سکو نت واقا مت در برابر قانون دارای حقوق ومکلفیت های مساوی می باشند .

تعیین هر نوع امتیاز غیر قانونی ویا تبعیض نسبت به حقوق و مکلفیت های اتباع ممنوع است .

ماده سی و نهم :

زنده گی حق طبیعی انسا ن است هیچ کس بدون مجوز قانونی ازین حق محروم نمی گردد .

ماده چهلم :

در جمهوری افغا نستان آزادی اجرای مناسك دینی و مذهبی برای تمام مسلما نان تضمین می گردد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنورو ادیانو پیروان دخپلو مذهبی مراسمو په ترسره کولو کی آزاد دی .

هیڅوك نه شی کولای چی د ملی ضد او وګړنیز ضد تبلیغاتو ، دښمنی د رامنځ ته کولو اودافغانستان دجمهوریت دګټو پرخلاف دنورو اعمالو د ارتکاب په مقصد له دین څخه ناوړه استفاده وکړی.

یو څلویښتمه ماده :

آزادی دانسان طبیعی حق دی . هغه حق د نوروله آزادی **او له عامه ګټو پر ته چی دقانون په وسیله تنظیمیږی حدود نه لری .**

آزادی او انسانی کرامت له تعرض څخه مصون دی **دولت دهغو درناوی او ملا تړ کوی .**

دذمی برائت اصلی حالت دی . تورن تر هغه وخته پوری چی د محکمی په قطعی حکم محکوم شوی نه وی بی ګناه **ګڼل کیږی .**

هیڅ عمل جرم نه شی بلل کیدلای مګر دقانون دحکمونو سره سم .

هیڅوك نیول کیدلای اود جرم په کولو تورن کیدلای نه

پیروان سایر ادیان در اجرای مراسم مذهبی شان آزاد می باشند

هیچ شخص نمی توا ند به منظور تبلیغات ضد ملی وضد مردمی ، ایجاد دشمنی وار تکاب سایر اعمال خلاف منافع جمهوری افغانستان از دین سوء استفاده کنند .

ماده چهل و یکم :

آزادی حق طبیعی انسان است این حق جز آزادی **دیگران و منافع عامه که** توسط قانون تنظیم میگردد حدودی ندارد .

آزادی و کرامت انسانی ازتعرض مصئون بوده دولت آنرا احترام و حمایت می‌کنند .

برائت ذمه حالت اصلیست متهم تا زمانی‌که به حکم قطعی محکمه محکوم نشده بیگناه شناخته می شود .

هیچ عملی رانمیتوان جرم شمرد ، مگر مطابق به احکام قانون .

هیچکس رانمیتوان گرفتار

(c) ketabton.com: The Digital Library

شی مگر د قانون دحکمونـــو
سره سم .

هیڅوك تو قیفیدای نه شی
مگر دواکمنی محکمی په استیذان
او د قانون دحکومونو سره سم.
هیڅوك مجا زا ت کید لای
نه شی، مگردمحکمی په حکم د
قانون د حکمو نو سره سم او
دهغه جرم په تناسب چی کړی
یی دی .

جرم یو شخصی عمل د ی
او په کولو سره یی بل څـوك
نه مجازات کیږی .
تورن حق لری چی په خپله
اویا دمدافع وکیل په واسطه
له ځانه دفا ع و کړی .
دوه څلویښتمه ماده :
د افغانستان په جمهوریت
کی له انسانی کرامت څخـــه
مخالفه جزا ، شکنجه اوتعذیب
جوازنه لری.
د اکراه او گواښ په وسیله
له تورن او یابل چـا څخه د
اقرار ، شهادت او یا څـــر
گندونی اخیستل منعه دی .
هغه څرگندونه یا شهادت
چی له تورن یا بـل چا څخـه
داکراه په وسیله واخیستـل
شی اعتبارنه لری .

ومتهم به ار تکاب جرم نمـود
مگر مطابق به احکام قانون .
هیچکس رانمیتوا ن توقیف
نمود ، مگ ربه استیذان از
محکمه با صلا حیت و مطا بق
به احکام قانو ن.
هیچکس را نمیتوان مجازات
نمود ، مگر به حکم محکمه
مطابق به احکام قا نـــو ن و
متناسب به جرمی که مر تکب
شده است .
جـرم امر شخصیستوبا
ارتکا ب آن شخص دیگر مجاـ
زات نمیشود .
متهم حق دارد شخصا ویا
توسط وکیل مدافع از خود
دفاع کند .
ماده چهل ودوم:
در جمهوری افغا نستـــان
جزای مخالف کرامت انسانی،
شکنجه و تعذیب جوازندارد.
گرفتن اقرار ، شهادت یا
اظهار از متهم یا شخص دیگر
بوسیله اکراه وتهدید ممنوع
است .
اظهار یاشهادتیکه از متهم
یاشخص دیگر به وسیله اکراه
گرفته شود اعتبار ندارد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

که چیری دعامه خدمتونو موظف، تورن یا بل څوك دشهادت ، څرگندونی او یا اقرار د اخیستلو په مقصد شکنجه کړی او یا دشکنجی په تعمیل امروکړی، د قانون سره سم مجازات کیږی.

دلوړو مقاماتو په امر باندی استناد ، مرتکب ته دقانون نه دمخالفو اعمالو له ارتکاب څخه برائت نه ورکوی .

دری څلویښتمه ماده :

دشخص پوروړ توب دهغه آزادی د سلبیدو موجب کیدلای نه شی .

دپور د تحصیل لاری او وسایل د قانون په واسطه تنظیمیږی .

څلور څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دکور مصوونیت تضمینیږی

هیڅوك د دولت د استازی په شمول نه شی کولای چی داوسیدونکی له اجازی اوله هغو حالاتو او طرز څخه پرته چی په قانون کی تصریح شوی وی، دچاکورته ورننوزی او یا هغه وپلټی.

هر گاه موظف خدمات عامه متهم یا شخص دیگر را به منظور گرفتن شهادت،اظهار ویا اقرار شکنجه نماید ،یا به تعمیل شکنجه امر کند مطابق قانون مجازات می گردد .

استناد به امر مقامات مافوق مرتکب را از ارتکاب اعمال خلاف قانون برائت نمی دهد.

ماده چهل وسوم:

مدیون بودن شخص ، موجب سلب آزادی وی‌شده نمی تواند .

طرز ووسایل تحصیل‌دین، توسط قانون تنظیم میگردد.

ماده چهل وچهارم :

در جمهوری افغانستان مصوونیت مسکن تضمین میگردد .

هیچ شخص به شمول نماینده دولت بدون اجازه ساکن و به غیر از حالات و طرز یکه در قانون تصریح گردیده ، نمیتوا ند به مسکن شخص داخل شود و یا آنرا تفتیش کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه څلویښتمه ماده :

دافغانستان په جمهوریت کې د لیکونو ، دتیلفوني او تیلگرافي مخابرو محرمیت تضمینیږي.

هیڅوك ددولت داستازی په شمول نه شي کولای چې دقانون له حکمه پرته دتیلفوني اوتیلگرافي مخابرو اولیکونو **پلټنه وکړي .**

شپږ څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع چې ددولتي ارگانونو ټولنیزو سازمانونو او د چارو د مسوولینو له خوا د دندی د ترسره کولو پهوخت کې په غیر قانوني توگه زیانمن کیږي ، دزیان د جبران حق لري. دزیان دجبران شرایط او څرنگوالی د قانون په واسطه تنظیمیږي .

اووه څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع حق لري چې د دولت په ټولنیز ـ سیاسي ژوند او دچارو په اداره کې په مستقیمه توگه او یاد خپلو استازیو له لاری برخه واخلي.

اته څلویښتمه مده :

د افغانستان د جمهوریت

ماده چهل و پنجم :

در جمهوری افغانستان محرمیت مکاتیب ، مخابره های تیلفونی و تیلگرافی تضمین می‌گردد .

هیچ شخص به شمول نماینده دو لت نمیتواند بدون حکم قانون به تفتیش مخابره های تیلفونی ، تیلگرافی‌ومکاتیب اقدام ورزد .

ماده چهل‌و ششم :

اتباع جمهوری افغانستان که از ارگانهای دولتی ،سازمانهای اجتماعی ومسوولین امور حین اجرای وظیفه بصورت غیر قانونی‌متضرر میگردند دارای حق جبران خساره می باشند . شرایط وطرز جبران خساره توسط قانون تنظیم می گردد .

ماده چهل و هفتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق‌دارند در زندگی اجتماعی، سیاسی واداره امور دو لت بصورت مستقیم ویا از طریق نمایندگان خود شرکت‌نمایند.

ماده چهل‌و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع دانتخابولو او انتخابیدلو حق لری. له دغه حق څخه داستفادی شرایط اوطرزدقانون په واسطه تنظیمیږی.

نهه څلویښتمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع دفکر او بیان دآزادی حق لری.

اتباع کولای شی چی له دغه حق څخه په‌ښکاره، شفاهی او لیکلی توگه دقانون سره سمه استفاده وکړی.

له خپریدو څخه مخکی د مطبوعاتو سانسور جواز نه‌لری.

پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع دقانون سره سم دسوله ییزو غونډو ، تظاهراتـــو ا و اعتصاب حق لری.

یوپنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د انفرادی او ډله ییـــز شکایت ، انتقاد او غوښتنـــی حق لری.

دولتی ارگانونه ، ټولنیـــز سازمانونه اودچارو مسوولین موظف دی چی شکـــایتونـــه ، غوښتنی او انتقـادونه پـــــه هغه موده کی چی قانون ټاکلی

دارای حـق انتخاب کردن و انتخاب شدن می بـــا شنـــد. شرایط وطرز استفاده از یـن حق توسط قانون تنظیم می‌گردد.

ماده چهل و نهم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق آزادی فکرو بیا ن می باشند .

اتباع میتوا نند از ایـــــن حق بصورت علنی ، شفا هـی وتحریری طبق قانون استفاده کنند .

سانسور مطبو عات قبل‌از نشر جواز ندارد .

ماده پنجا هم :

اتباع جمهوری افغانستان طبق قانون دارای حـــــق اجتماعات ، تظاهرات‌مسالمت آمیز واعتصاب می باشند .

ماده پنجاه ویکم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق شکا یت ، انتقـــاد پیشنهاد انفرادی وجمعـــی می باشند .

ارگانهای دولتی، سازمان های اجتماعی و مسوولیـــن امور موظف اند به شکا یات ،پیشنهادات وانتقا دات در مو عدیکه قانون تعیین کرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده وخیږی او لازم اجــراآت وکړی.

دانتقاد په خاطر تعقیــب ممنوع دی.

دوه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریــت اتباع دکار او د برابر کار په وړاندی دبرابر مزد دلاس ته وروړلو حق لری.

دولت د کار د عادلانــه او پرمختللــو قوانینو د وضــع کولو اوتطبیق له لاری لــــه دغه حق‌څخه داتباعو داستفادی دپاره لازم شرایط برابروی .

دری پنځوسمه ماده :

داجباری کارتحمیل منعــــه دی. دجنګ، طبیعی آفتونـــو په حالــت او پــه نــــورو هغو حالاتو کی چی عامه ژوند او هوساینه تهدید کــړی ، داجباری کار سرته رسول له دغه امر څخه مستثنی دی .

څلور پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهوریــت اتباع د ټولنی داړتیا په پام کی نیولو ســره د تخصصـــی خانګی لـــه مخـــی د دولتـــی دندو دترلاسه کولو او دشغل دانتخاب حق لری.

رسیده گی نموده اجراآت‌لازم به عمل آور ند.

تعقیب بخاطر انتقادممنوع است .

ماده پنجاه ودوم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای‌حق کار ودر یافت مزد مساوی در مقابل کار مساوی می باشند .

دولت از طریق وضع و تطبیق قوانین عادلانه ومترقی کار شرایط لازم رابرای‌استفاده اتبــاع از یــن حق مساعــد می سازد .

ماده پنجاه وسوم :

تحمیل کار اجباری ممنوع است .

اجرای کار اجباری در حالت جنگ ، آفات طبیعــی وسایر حا لا تی که حیات و آسایشس عا مه را تهدیدکند ازین امر مستثنی میباشد .

ماده پنجاه وچهارم :

اتباع جمهوری افغا نستان بانظر داشت نیاز مندی‌جامعه مطابق رشته تخصصی دارای حق احراز وظایف دولتی و انتخاب شغل می باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

پنځه پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع داستراحت حق لری .

دولت د کار د ساعتونو اوله مزدسره دنوبتی رخصتی تاکل او درخصتیو ، جشنونو او اخترونو په ورځو کی د کار د شرایطو څرنګوالی تنظیموی او د استراحت ، دفرهنګی ، هنری موسسو دشبکو د پراختیا او د بدنی روزنی ، ورزش او سالمو تفریحاتو دپاره شرایطبرابروی.

شپږ پنځوسمه ماده :

دافغانستا ن جمهوریت اتباع په وړیا توګه دزده کړی حق لری .

دولت د بیسوا دی له منځه وړلو، د متوازنی ښوونی ا و روزنی د تعمیم، په مورنیژبی دزده کړی ، داجباری لومړنیو زده کړو د تامین ، د تخنیکی حرفوی او مسلکی عمو میزده کړو د تدریجی پرا ختیا اود ملی کادرونو د رو زنی دپاره دلو ړو زده کړو د سیستم دودی په مقصد لازم تدبیرونه نیسی .

دافغانستا ن په جمهوریت

ماده پنجاه و پنجم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق استراحت میباشند دولت تعیین سا عات کار و رخصتی نوبتی با مزد و چگو نگی شرایط کار را در روز های رخصتی ، جشن‌هاو اعیاد تنظیم کرده، شرایط استراحت، گسترش شبکه های مو- سسات فر هنگی ، هنری ، رشد تربیت بدنی ،ورزش وتفر یحات سالم را مسا عد می سازد .

ماده پنجاه وششم :

اتبا ع جمهوری افغا نستان دارای حق آموزش را یگان می با شند

دو لت به منظور امحای بیسوادی ، تعمیم تعلیم وتر- بیه متوازن ، آموزش بهلسان ماد ر ی ، تا مین تعلیما ت ابتدائی اجبار ی ،گستر ش تد ریجی تعلیما ت عمو می تخنیکی حر فو ی و مسلکی ورشد سیستم تحصیلا ت عالی جهت تربیه کادر های ملی، تدا بیرلا زم اتخاذ می کند .

در جمهو ر ی افغا نستا ن

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

کی د خصوصی سکتور ا و بهرنیو اشخاصو لهخوا دتعلیمی اوتحصیلی موسسو جوړول دقانون سره سم مجاز دی .

اووه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د روغتیا او ټولنیزو تامیناتو حق لری .

دولت د ملی سراسری طبی خدمتونو د سیستم د هر اړخیزی او متوازنی پراختیا ، د روغتیایی مرکزونو او روغتونونو د پراختیا ، دطب د دکتورانو او طبی خدمتونو د کارمندانو دروزنی، دعمومی ناروغیو دمخنیوی ، دوړیا روغتیایی خدمتونو دپراختیا، دخصوصی طبی خدمتونودتنظیم او هڅونی او د زړو کسانو ، دجګړی او کار د معلولینو او دشهیدانو دپاتی کسانو د پاره د مادی تامیناتو د بنه کولو له لاری لازم تدبیرونه نیسی.

اته پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع دعلمی، تخنیکی او هنری فعالیتونو د آزادی حق لری .

دولت دعلم او د علمی

ایجاد مو سسا ت تعلیمی و تحصیلی تو سط سکتور خصو صی واشخا ص خارجی طبق قا نو ن مجا ز است .

ماده پنجاه و هفتم :

اتباع جمهوری افغا نستا ن دارای حق صحت و تا مینات اجتماعی می باشند . دو لت از طر یق توسعه همه جا نبه و متوازن سیستم خد مات طبی سراسری ملی ، توسعه شفا خانه ها ، مرا کز صحی پرورش دوکتوران طب وکار مندان خد مات طبی، جلو گیری از امراض همگانی ، توسعه خد مات صحی رایگان. تنظیم و تشویق خدمات‌طبی خصو صی ، بهبود تأ مینات مادی برای کهن‌سالان، معلولین جنگ وکار وباز مانده گان شهداء تدابیر لازم اتخاذ می نماید .

ماده پنجاه و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فعالیت های علمی ، تخنیکی و هنری میبا شند.

دولت پیشر فت منظم‌علم

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

کادرونو د روزنـــی منظـم پرمختگ تامینوی ، د مولفانو او مخترعانو حقـوق ساتی ، په ټولو برخو کی د علمــــی څیړنو هڅونه او ملاتړ کـوی اود علمی څیړنو له نتا یجـو څخه اغیزمنهاستفاده تعمیموی.

نهه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع په هیواد کیډ مسافرت او داوسیدنی او اقامت د ځای د آزاد انتخاب حق لری .

دولت کولای شی چـــی د عامه امنیت او نظم دساتنی ، د ناروغیــو د خپریـــــدو د مخنیوی او د اشخـاصــو د حقوقو او آزادیو د ساتنــــــی په مقصد د هیواد په ځینـــو سیمو کی مسافرت، اوسیدنه او اقامت په موقتی توگـــــه منعه کړی .

شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع حق لری چی د قانـون سره سم له هیواد څخـــــه بهر ته مسافـرت وکړی ا و وطن ته راستانه شی .

وتربیه کادر های علمی را تامین ،حقوق مولفان و مختر- عان راحفظ و تحقیقات علمی رادر تمام عرصه هاتشویـق وحمایه کرده ، استفادهموثـر از نتایج تحقیقاتعلمی راتعمیم می بخشد .

ماده پنجاه ونهم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق مسافرتوانتخاب آزاد محل سکو نت واقا مت در کشور می باشند .

دولت میتواند بمنظور حفظ امنیت ونظم عامه، جلو گیری ازشیوع امراض ، حفظ حقوق وآزادی های اشخاص ، مسافرت ، سکو نت ویـــا اقامترادر بعضی مناطق کشور موقتاً ممنوع قرار دهد.

ماده شصتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق دارند طبق قانون بخارج کشور مسافرت وبوطن عودت کنند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

یو شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت هر تبعه مکلف دی چی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین رعایت کړی .

دقانون له حکمونو څخه بی خبری عذرنه گڼل کیږی .

دوه شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع او بهرنی وگړی مکلف دی چی دولت ته د قانون سره سمه مالیه او محصول ورکړی .

دری شپیتمه ماده :

له هیواد خپلواکی ، ملی حاکمیت او د هیوادله زمکنی بشپړ تیا څخه دفاع د افغانستان د جمهوریت د اتباعو له ویاړه ډك مکلفیت دی .

په وسله وال پوځ کی دخدمت شرایط د قانون د حکمونو سره سم تنظیمیږی .

څلور شپیتمه ماده :

دولت داتباعو له اساسی حقوقو او آزادیو څخه د استفادی او د مکلفیتونو د تر سره کولو د پاره لازم شرایط برابروی .

هیڅوك حق نه لری چی په

ماده شصت ویکم:

هر تبعه جمهوری افغانستان مکلف است قانون اساسی و و قوانین جمهوری افغانستان را رعایت کند.

بی خبری از احکام قانو ن عذرپنداشته نمیشود .

ماده شصت ودوم :

اتباع جمهوری افغانستان واشخاص خارجی مکلف اندبه دولت طبق قا نون ما لیه و محصول بپر دازند .

ماده شصت وسوم :

دفاع از وطن ، استقلال، حاکمیت ملی و تما میت ارضی کشور مکلفیت پر افتخاراتباع جمهوری افغا نستان میباشد.

شرایط خد مت در قوا ی مسلح مطابق به احکام قانون تنظیم میگردد .

ماده شصت و چهارم :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق و آزادی‌های اساسی وانجام مکلفیت های اتباع فراهم میسازد .

هیچ‌کس حق ندارد از

(c) ketabton.com: The Digital Library

قانون کی له مندرجو حقوقو او آزادیو څخه دعامه ګټو پرخلاف اودنوروااتباعو دحقوقو او آزادیو په زیان استفاده وکړی .

خلورم فصل

لویه جرګه

پنځه شپیتمه ماده :

لویه جرګه دملی او تاریخی دودونو له مخی ، د افغانستان دخلکو دارادی تر ټولو لویه ښکارندویه ده،

شپږ شپیتمه ماده :

لویه جرګه له دغه کسانو څخه جوړه ده :

۱ ــ جمهور رئیس او د جمهور رئیس مرستیا لا ن ،

۲ ــ د ملی شورا غړی

۳ ــ صدراعظم ، د صدراعظم مرستیالان او د وزیرانودشورا غړی .

٤ ــ قاضی القضات او د قاضی القضات مرستیا لان .

۵ ــ لوی څارنوال .

٦ ــ داساسی قانون دشورا رئیس .

۷ ــ دو لایتونو دشور اګانو رئیسان .

۸ ــ له هرو لایت څخه په ولسی جر ګه کی د هغـــو

حقوق و آزادی های مندرج در قانون علیه منافع عامـــه وبه ضرر حقوق و آزادی های سایر اتباع استفا ده نماید .

فصل چهارم

لویه جرگه

ماده شصت وپنجم :

لویه جرگه مطابق به سنن ملی وتاریخی عالیترین مظهر اراده مردم افغا نستان می باشد.

ماده شصت وششم :

لویه جرگه متشکل است از:

۱ــرئیس جمهور ومعاونان رئیس جمهور

۲ــ اعضای شورای ملی .

۳ــ صدراعظم ، معا ونـان **صدر اعظم واعضای شــورای وزیران ،**

٤ــقاضی القضات ومعاونان قاضی القضات،

۵ــلوی خارنوال ،

٦ــرئیس شورای قا نـون اساسی،

۷ــ روسای شورا های ولا- **یات،**

۸ــاز هر ولایت بتعـــداد وکلای آنها در ولسی جر گه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دو کیلانو په شمیر ، د خلکو په انتخاب د عمو می، برابری، آزا د ی ، سری او مستقیمی رایی اخیستنی له لاری .

۹ – دسیاسی ، علمـــی ، فرهنگی ،تولنیزو او روحانی شخصیتو نو له جملی څخه حداکثر پنځوس تنه چــی د جمهور رئیس په واسطه ټاکل کیږی .

اووه شپیتمه ماده :

لویه جرگه دغه واکونـــه لری :

۱– د اساسی قانون تصویب او تعدیل .

۲– دجمهور رئیس انتخاب او د دغه داستعفا منل .

۳– د جګړی او متارکی لــه اعلان سره موافقت .

٤– دهغو خورا مهمو مسالو په باره کی د تصمیم نیــو ل چی د هیواد په بر خلیـــاک پوری اړه لری .

اته شپیتمه ماده :

له هغو حالاتو پرته چی په دغـــه اساسی قانـون کـــی بل ډول اټکــل شوی وی ، لویه جرگه د جمهور رئیس په واسطه رابلل کیږی، برانیستل

به انتخاب مردم ، از طریق را یگیری عمومی ، مساوی، آزاد، سری ومستقیم

۹–حد اکثر پنجاه نفر از جمله شخصیت های سیا سی علمی فر هنگی ،اجتما عـــی ورو حانی که تو سط رئیس جمهور تعیین میشو ند.

ماده شصت و هفتم :

لویه جر که دارای صلاحیت های ذیل میباشد :

۱– تصویب وتعدیل قانون اساسی ،

۲– انتخاب وقبول استعفای رئیس جمهور ،

۳– موافقت به اعـــلا ن جنگ ومتار که .

٤– اتخاذ تصمیم در مورد مهمترین مسا یلیکه به سر– نوشت کشور ار تباط می گیرد .

ماده شصت و هشتم :

به استثنای حالا تیکه درین قانون اساسی طور دیگــــر پیشبینی شده باشد لویــه جرگه توسط رئیس جمهــور

(c) ketabton.com: The Digital Library

کیږي او د هغې غونډې د
جمهور رئیس او یا بل هغه
چا تر ریاست لاندې چې
جمهور رئیس یې دخپل نایب
په توګه وټاکي، جوړیږي .
دلویې جرګې نصاب د هغې
دټولو غړیو ددوو ثلثو په
حضور بشپړیږي .
دلویې جرګې تصمیمونه د
هغې د ټولو غړیو د رایو په
اکثریت نیول کیږي .

نهه شپیتمه ماده :

د ولسی جرګې د ړنګیدو
په حالت کې د هغې غړي د
نوي ولسي جرګې تر انتخابه
پورې خپل غړیتوب د لویې
جرګې دغړیو په توګه ساتي.

اویایمه ماده :

دلویې جرګې انتخابات د
قانون او کړنلاره یې په خپله
دلویې جرګې په واسطه
تنظیمیږي .

پنځم فصل

جمهور رئیس

یواویایمه ماده :

جمهور رئیس د دولت
مشر دی، خپل واکونه په

دعوت، افتتاح وجلسات آن
تحت ریاست او یا شخص
دیگری که رئیس جمهور بحیث
نایب خود تعیین کند دایر می
شود .
نصاب لویه جرگه با حضور
دو ثلث مجموع اعضای آن
تکمیل می گردد .
تصامیم لویه جرگه به
اکثریت آرای مجموع اعضای
آن اتخاذ می گردد .

ماده شصت ونهم :

در حالت انحلال ولسی
جرگه، اعضای آن الی انتخاب
ولسی جرگه جدید عضویت
خودرا به حیث اعضای لویه
جرگه حفظ مینمایند .

ماده هفتادم :

انتخابات لویه جرگه
توسط قانون وطرز العمل
آن توسط خود لویه جرگه تنظیم
می گردد .

فصل پنجم

رئیس جمهور

ماده هفتادویکم :

رئیس جمهور در راس
دولت قرار داشته صلاحیت
های خود را درعرصه های
تقنینیه ، اجرائیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

تقنينيه اجرائيه او قضا ئيه برخو کي ددغه اساسي قانو ن او د افغا نستان د جمهوريت د قوانينو له حکمونو سره سم تعميلوي.

دوه اويايمه ماده :

جمهور رئيس د لويي جرگي دغړيو د رايو په اکثريت اوو کلونو د مودي د پاره انتخابيږي .

يو شخص نه شي کيدلای له دوو ځلونه زيات د جمهور رئيس په توگه انتخاب شي .

جمهور رئيس لويي جرگي ته مسوول اوپه راپور ورکولو مکلف دی .

د نوي جمهور رئيس د انتخاب په مقصد لويه جرگه دجمهور رئيس دواك د دوري له پاي ته رسيدو څخه مخکې د ديرشو ورځو په موده کي رابلل کيږي .

دری اويايمه ماده :

د افغا نستان دجمهوريت هر مسلما ن تبعه چې د ځلو يښت کلني عمريي بشپړ کړي وي ، په خپله اوهمسريي له افغان مور او پلار څخه زيږيدلي اوله مدني اوسياسي حقوقو څخه برخمن وي ،

وقضا ئيه مطابق احکام اين قانون اساسی و قوا نين جمهوری افغا نستان تعميل می کند .

ماده هفتادو دوم :

رئيس جمهور به اکثريت آرای اعضای لويه جر گه برای مدت‌هفت سال‌انتخاب ميشود.

يك شخص نميتواند بيش از دو بار به حيث رئيس جمهور انتخاب گردد .

رئيس جمهور نزد لويه‌جرگه مسوول و مکلف به ارائه گزارش می باشد .

بمنظور انتخاب رئيس جمهور جديد لويه جرگه‌طی مدت سی روز قبل از ختم دوره صلاحيت رئيس‌جمهور دعوت می گردد .

ماده هفتاد و سوم :

هر تبعه مسلمان جمهوری افغانستان که سن (٤٠) سالگی را تکميل کرده خود و همسروی از والدين افغان متولد واز حقوق مدنی وسياسی بر خور دار باشد بحيث

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهور رئیس په توګــــه
انتخابیدلای شی .

خلور اویا یمه ماده :

جمهور رئیس په لویه جرګه
کی له انتخابیدلو وروسته په
لاندی ډول لوړه کوی :
((دلوی خدای پـه نا مـه
لوړه کوم چی داسلام دسپیڅلی
دین داساسونو حمایـت ، د
اساسی قانون رعایت او د هغه
دتطبیق څارنه اود افغانستان
د خپلواکی ، ملی حاکمیت او
ځمکنی بشپړتیا ساتنــــــه
وکړم ، د اتباعو اساســی
حقوق او آزادی وساتـــــم او
خپلی ټولی هلی ځلی دټولنیز
عدالـت ، د خلکـو د نیکمرغی
، دسولـی د ټینګښـــت اود
هیواد د پرمختګ دتامین پــه
خاطر په کار واچوم)) .

پنځه اویایمه ماده :

جمهور رئیس ددغه اساسی
قانون پرنورو مندرجو واکونو
برسیره دغه واکونه لری :
۱ـ دوسله وال پوځ لوړ
قیادت .
۲ـ د قوانینو او د ملـــی
شورا د مصوبو توشیح ،
۳ـ د حکومت د مشر ټاکل

رئیس جمهور انتخاب شده
میتواند .

مادهٔ هفتاد و چهارم :

رئیس جمهور بعد ازانتخاب
در لویه جرګه حلف آتی را
بجا می آورد :
((بنام خداوند بزرګـــک
سوګند یاد می کنم کــــه
اساسات دین مقدس اسلام
را حمایت ، قانون اساسی
را رعایت واز تطبیق آن موا-
ظبت نموده از استقلال، حا-
کمیت ملی و تما میت ارضی
افغانستان حراست کنم .
حقوق وآزادیهای اساسی
اتباع را حفاظت نمایم وتمام
مساعی خود را بخاطر تامین
عدالت اجتماعی ،سعادت مردم،
تحکیم صلح وترقی کشور به
کار برم)) .

مادهٔ هفتاد وپنجم :

رئیس جمهور علاوه بــــر
سایر صلاحیتهای مندرج این
قانون اساسی ، دارای صـــلا
حیت های آتی میباشد :
۱ـ قیادت اعلای قوای مسلح
۲ـ توشیح قوانین ومصو-
بات شورای ملی .
۳ـ تعیین صدر اعظم

دپاره د هر ښکل صدرا عظم
ټاکل .

٤ـ د ولسی جرګی [illegible] دباور د رایی له اخستلو [illegible] وروسته د صدراعظم ، د صدر اعظم د مرستیالانو او وزیرانو تقرر منظوری او د هغوی داستعفا منل ،

٥ـ د لزوم په وخت کی دوزیرانو د شورا د غونډو تدویر او مشری .

٦ ـ د قاضیانو [illegible] منظـوری او د قاضیانو سره سم دقاضیانو ، دلوړ رتبه کارمندانو او افسرانو د تقرر ترفیع او تقاعد منظوری ،

٧ـ د سیاسی ، ټولنیزو او اقتصادی سترو مسألو په باب د عمومی نظر غوښتنی یا عامه رایی ته د مراجعی (ریفرانډم) په باره کی تصمیم نیول.

٨ ـ د مجازاتو بخښل او کمول .

٩ـ په نورو هـیـوادونو او بین ا لمللی سازمانونو کی دافغانستان جمهوریت دډیپلوماتیکو نمایندګـیو د رئیسانو ټاکل .

رتب به تشکیل حکومت.

٤ـ منظوری تقررصدراعظم، معاو نان صدر اعظم و وز راء بعـــد از کسـب رای اعتماد ا ز جـــا نب ولسی جرگه ،وقبول استعفای آنان،

٥ـتدویر وریا ست جلسات شورای وزیران عندا للزوم .

٦ـ منظوری انسلاك قضات ومنظوری تقرر، ترفیع وتقاعد قضات ، کارمندان و افسران عالیرتبه ، طبق قانون ،

٧ـاتخاذ تصمیم در مـورد تدویر نظر خوا هی عمو می یامراجعه به آرای عا مـــه (ریفراندم) راجع بهمسایل عمده سیا سی ،اجتما عـــی واقتصادی

٨ـ عفو و تخفیف مجا زات.

٩ـتعیین رو سای نما ینده گیهای دیپلو ما تیك جمهوری افغا نستان در کشور هـای دیگر وساز مانهای بین المللی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جرګه

۱۰ ـ دافغانستان په‌جمهو
ریت کی د نورو هیوادونـــو
ددیپلو ماتیکو نما ینده گیو د
درئیسانو دباور لیکونو منل.

۱۱ ـ داضطرار د حالت ،
د عمومی او قسمی سفربری
اعلام او پای‌ته رسول یی.

۱۲ـ دلویی جرگی‌په موافقه
دجگړی او متارکی اعلام .

۱۳ ـ دقانـو ن سره‌سم‌د
پیسو دخپرولو اجازه اوپولـی
ریفورم .

۱۴ ـ دقانون سره ســم
دتابعیت او پناه ورکړه.

۱۵ـ دقانون سره ســـم
دنښا نونو، مډا لونواوافتخاری
لقبونو ور کړه.

۱۶ـ دافغا نستان جمهوریت
دملی سرود منظوری .

۱۷ ـد هغو قوانینو اونورو
تقنینی اسنادو لغوه کو لچی
داساسی قانون سره د هغونه
سمون داساسی قانو ن‌دشورا
له خوا تثبیت شوی وی .

۱۸ ـ د جمهوری ریاست‌د
اداری دستگاه جوړول .

۱۹ ـ دقانو ن سره ســم
دنورو واکونو عملی کول .

۱۰ـقبول اعتماد نامه های
رو سای نما ینده‌گیهای دیپلو-
ماتیك کشور های د یـگر
درجمهوری افغا نستان.

۱۱ـاعلام حالت اضطرار،
سفربری‌عمومی وقسمی‌وخاتمه
دادن به آنها،

۱۲ـ اعلام جنگ ومتارکه
به موافقه لویه جرگه .

۱۳ـاجازه نشر پول ور
یفورم پو لی طبق قانون ،

۱۴ـ اعطای تا بعیت‌وپناهنده
گی طبق قانون،

۱۵ـ اعطای‌نشانها ،مدالها
والقاب افتخاری طبق قا نون

۱۶ـمنظوری سرود ملـی
جمهوری افغا نستان ،

۱۷ ـ الغای قوانین وسایر
اسناد تقنینی که عدم مطابقت
آنها با قا نون‌اسا سی توسط
شورای قانون اساسی تثبیت
شده باشد،

۱۸ـایجاد دستگـاه اداری
ریا ست جمهوری،

۱۹ـ اعمال سایر صلاحیت
ها طبق قانون،

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

جمهور رئیس کولای شی چی خپل ځینی قانونی واکونه د جمهور رئیس مرستیالانو ته ور وسپاری .

شپږاویایمه ماده :

جمهوررئیس دصعب العلاجی او اوږدی ناروغی اویااستعفاله حالاتو پرته دواك ددوری ترپایه خپلو دندو ته دوام ورکوی. په ټولو هغو حالاتو کی چی جمهور رئیس ونه شی کړای خپلی دندی سرته ورسوی د غه دندی د جمهوررئیس دلومړی مرستیال له خوا ترسره کیږی .

جمهوررئیس په دایمی توگه دکار دوړتیا له لاسه ورکولو، مړینی او یا استعفا په صورت کی لویه جرگه د هغه دلومړی مرستیال په واسطه د نوی جمهور رئیس د انتخاب په مقصد دیوی میاشتی دمودی په ترڅ کی رابلل کیږی.

د استعفاء په حالت کی جمهور رئیس خپله استعفا په مستقیمه توگه لویی جرگی ته وړاندی کوی.

رئیس جمهور میتواند برخی از صلاحیتهای قانونی خود رابه معاونان رئیس جمهور تفویض نماید.

ماده هفتاد و ششم :

رئیس جمهور بجز از حالات بیماری صعب العلاج ودوام دار و یا استعفاء الی ختم دوره صلاحیت به وظایف خود دوام میدهد . درتمام حالاتیکه رئیس جمهورنتواند وظایف خود را ایفا نماید این وظایف از طرف معاون اول رئیس جمهور اجراء میشود .

در صورت ازدست دادن دایمی قابلیت کار، مرگ و یا استعفای رئیس جمهور ، لویه جرگه توسط معاون اول اوبه منظور انتخاب رئیس جمهور جدید طی مدت یك ماه دعوت می شود .

در حالت استعفاء، رئیس جمهور استعفای خود را مستقیماً به لویه جرگه ارائه می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم فصل
ملی شورا

اووه اویایمه ماده :

ملی شورا (پار لما ن)د افغانستا ن جمهوریت تر ټولو لوړ تقنینی ارگان دی .

اته اویایمه ماده :

ملی شورا دولسی جرگی اوسناله دوو مجلسونو څخه جوړه ده.

نهه اویا یمه ماده :

په ولسی جرگه کی د خلکو وکیلان د عمو می ، برابری ، آزا د ی، سری او مستقیمی رایی اخیستنی لـه لاری دیوی پنځه کلنی تقنینیه دوری‌دپاره د قانون سره سم انتخابیږی.

دسنا د مجلس غـــړی (سناتوران) په لاندی تو گـه انتخاب او ټاکل کیږی :

۱ـ له هرو لایت څخه دوه تنه د پنځو کلونو د پاره‌دخلکو په‌انتخاب دعمومی بـرابـری، آزادی، سری‌او مستقیمی‌رایی اخیستنی له لاری .

۲ـ د هرو لایت دشورا د غړیو له جملی څخه دوه تنه ددریو کلونو دپاره د مربوطی شورا په انتخاب.

فصل ششم
شورای ملی

ماده هفتاد وهفتم:

شورای‌ملی (پارلمان) **عالیترین ارگان تقنینی جمهوری** افغانستان میباشد .

ماده هفتادو هشتم :

شورای ملی متشکل ازدو مجلس ولسی جرگه وسنا می باشد .

ماده هفتادو نهم :

وکلای مردم در ولسی‌جرگه از طریق را یگیری عمو می، **مساوی ، آزاد سری ومستقیم برای یك دوره تقنینیه پنج** ساله، طبق قانون انتخاب میشوند .

اعضا ی مجلس سنا(سناتوران) به ترتیب‌ذیل انتخاب وتعیین میشوند:

۱ـ از هر ولایت دو نفر برای مدت پنج‌سال به انتخاب مردم، از طریق رایگیری‌عمومی ،مساوی، آزاد،سری‌ومستقیم،

۲ـ از جمله اعضای شورای هر ولایت دونفربرای‌مدت سه سال به انتخاب‌شورای مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ - پاتې دريمه برخه‌دملي فرهنگي شخصيتونو د خبيرو، پوهو او باوري افرادو له‌جملې څخه د څلورو کلونو د پاره‌د جمهور رئيس له خواتـــــا کل کيږي .

اتيايمه ماده:

د ملي شورا د غړيو شمير، شرايط ، د انتخاب او انتصاب طرز د قـــانـــون سره سم تنظيميږي .

يو اتيايمه ماده :

ملي شورا ددغه اساســـي قانون پرنورو مندرجو واکونو **برسيره** دغه واکونه لري:

۱- د قوانينو او تقنينـــي فرمانونو تصويب، تعديل‌اولغوه **کول** او جمهور رئيس ته يي دتوشيح په غر ض وړانـــدي **کول** .

۲ - دقوانينو تفسير .

۳- ددوه اړخيزو تړو نونو دعقد او فسخ کولو تصويب اود بين‌المللي تړو نونو **سره** ديوځای‌کيدو او ورڅخه دوتلو تصويب ،

٤- داقتصادي -ټولنيـزي پرمختيا دپلا نونو تصويب اود **هغو** دترسره کولو پـه‌باب دحکو مت دراپور تائيد .

۳- يك ثلث با قيمانده از جمله شخصيت های ملی،فر-هنگی ، افراد خبير، دانشمند وبا اعتبار ،برای مدت چهار سال ،به تعيين‌رئيس جمهور،

ماده هشتادم:

تعداد،شرايط طرز انتخاب وانتصاب اعضای شورای ملی مطابق قانون تنظيم می گردد.

ماده هشتاد و يکم :

شورای ملی، علاوه برسایر **صلا حيتها ی مندر ج ا يـــن قانون اسا سی ، دارای صلا حيتهای ذيل ميبا شد :**

۱ - تصو يب ، تعد يل و لغو قوانين و فرا مين تقنينی واتقديم آنها به‌رئيس جمهور **جهت تو شيح .**

۲ - تفسير قوانين .

۳- تصويب عقد و فســخ معا هدات دو جانبه و تصويب الحاق به معا هدات بين‌المللی وانفصال از آنها ،

٤ - تصو يب پلان هـــای انکشاف اقتصا دی -اجتماعی **وتا ئيد گزارش حکو مت د ر** مورد اجرای آنها ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

۵ـ ددولتی بودجی تصویب اودهغی داجرا په باب دراپور څیړنه .

۶ـ داداری واحدونوجوړول او تعدیل یی .

۷ـ دوزارتونو جوړول او لغوه کول ،

۸ـ د جمهور رئیس د وز پیژندنی او غوښتنی له مخی د جمهور رئیس د مرستیالانو د ټاکلو او عزل په باب دتصمیم نیول.

۹ـ دو لت ته دپـــور دا خیستلو اجازه او دانحصار دورکړی په شمول په ملـی اقتصاد کی داساسی ا همیت لرونکی امتیاز ورکړه .

۱۰ـ دقانون سره سم د نښانونو ، مډالونو اوافتخاری لقبونو وضع کو ل ،

۱۱ـ له نورو دولتونو او بین ا لمللی ساز مانونو سره داړیکو دټینګولو تائید .

۱۲ ـ داستجوا ب په غونډه کی د حکو مت په واك کی د شاملو اجراآتو په بـــاب د صدراعظم او د حکو مت دغړیو دځواب اوریدل .

۵ ـ تصو یب بو د جـــه دولتی وبر رسی گزارش د ر مورد اجرای آن .

۶ ـ ایجادواحدهای اداری و تعدیل آنها .

۷ـ تاسیس ولغو وزارتها.

۸ـ اتخاذ تصمیم در مورد تعیین وعزل معاونان ر ئیس جمهور به اساس معر فـــی ومطالبه رئیس جمهور .

۹ ـ اجازه اخذ قر ضه به دولت واعطای امتیازدارای اهمیت **اسا سی در اقتصادملی به شمول اعطای ا نحصار .**

۱۰ ـ و ضـع نشا نها ، مدالها والقاب افتخاری، طبق **قانو ن .**

۱۱ ـ تائید بر قـــرا ری روابط با دول دیگر و ساز ـ **مان های بین المللی .**

۱۲ـ استماع جواب صدـ **راعظم واعضای حکو مت د ر** مورد اجرا آت شامل صلا ـ **حیت حکو مت در جلســـه استجواب .**

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دوه اتیایمه ماده :

ولسی جرگه دغه اختصاصی واکونه لری :

۱- دوزیرانو شورا او یا د هغی یوه غړی ته دباوردرایی دورکړی او یا د باور د سلب په باب دتصمیم نیول .

۲- دولسی جرگی او سناتر مینځ دنظر د اختلاف پهصورت کی داقتصادی - تو لنیزی پرمختیا دپلانونو او د دولتی بودجی دطرحیپهباب دوروستی پریکړی کول .

دری اتیا یمه ماده :

دملی شورا هر مجلس په لومړنی اجلاس کی د خپلو غړیو له مینځه د وثیقو د څیړلو دپاره یو کمیسیون انتخابوی . دغه کمیسیون مربوط مجلس ته د څیړنی د نتیجو راپور ورکوی.

څلور اتیایمه ماده :

ولسی جرگه دخپلو غړیو له جملیڅخه دټولی تقنینیه دوری دپاره په لومړنی اجلاس کی درئیس ، ددوومرستیالانو او دوو منشیانو په ترکیب اداری هیات انتخابوی .

ماده هشتا دو دوم :

ولسی جرگه دارای صلاحیت های اختصاصی ذیل میباشد :

۱-اتخاذ تصمیم در مورد اعطای رای اعتماد ویاسلب اعتماد از شورای وزیران ویا یکی از اعضای آن.

۲- اتخاذ فیصله نهایی راجع به طرح پلانهای انکشاف اقتصادی اجتماعی وبودجه دولتی درصورت اختلاف نظر بین ولسی جرگه وسنا .

ماده هشتادو سوم:

هر مجلس شورای ملی در اولین اجلاس ، کمیسیونی را از بین اعضای خود جهت بررسی وثایق ، انتخاب میکند این کمیسیون نتایج بررسی **را به مجلس مربوط گزارش میدهد .**

ماده هشتادو چهارم :

ولسی جرگه از جمله اعضای خود برای تمام دوره تقنینیه در اولین اجلاس ، هیئت اداری رابه ترکیب رئیس ، دومعاون ودو منشی انتخاب می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سنا د خپلو غړیو څخه د پنځوکلونو دپاره درئیس اودیوه کال دپاره ددوو مرستیالانو او دوو منشیانو په ترکیب اداری هیئت انتخابوی.

دملی شورا د مجلسونو رئیسان د مربوطو غونډو لارښوونه او د نظم تامین په غاړه لری . درئیسانو په غیاب کی یوتن مرستیال د هغوی دندی سرته رسوی .

پنځه اتیایمه ماده :

دملی شورا عادی اجلاس په کال کی دوه ځله د سنبلی دمیاشتی په لومړی اووه نی او دحوت دمیاشتی په لومړی اووه نی کی جوړیږی .

دملی شورا د هر عادی اجلاس موده دری میاشتی ده.

که چیری دملی شورا په اجلاس کی کلنی بودجه اویا پرمختیایی پلان مطرح وی د ملی شورا د اجلاس موده دهغو له تصویب څخه پخوا پای ته رسیدلای نه شی .

که چیری بودجه د مالی کال له پیل څخه پخوا تصویب نه شی، د تیرکال بودجه دنوی

سنا از جمله اعضای خود، هیئت اداری را به ترکیب رئیس برای مدت پنج سال ، دو معاون ودومنشی رابرای مدت یکسال انتخاب می کند .

روسای مجالس شورای ملی،رهبری وتامین نظم جلسات مربوط رابه عهده دارند.در غیاب روسا وظایف آنها را یکی از معاونین انجام می‌دهد.

ماده هشتا دو پنجم :

اجلاس عادی شورای ملی سالانه دو بار در هفته اول ماه سنبله و هفته اول ماه حوت دایر می شود .

مدت هر اجلاس عادی شورای ملی سه ماه می‌باشد. در صورتیکه در اجلاس شورای ملی بودجه سالانه یا پلان انکشافی مطرح باشد مدت اجلاس شورای ملی قبل از تصویب آن خاتمه یافته نمی تواند .

هر گاه تصویب بودجه قبل از شروع سال مالی صورت نگیرد ، بودجه سال گذشته

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال دبودجې د تصویب تروختنه پورې تطبیقیږي .

دملي شورا فوق العاده اجلاس دجمهوررئیس دتصمیم، دمجلسونو د هریوه رئیس د غوښتنې او یا د هر یوه مجلس د غړیو د پنځمې برخې د غوښتنې له مخې جوړیدلای شي .

شپږ اتیایمه ماده :

دملي شورا مجلسونه په ځانګړې یا ګډه توګه غونډې کوي .

دملي شورا دمجلسونو د ګډو غونډولاربنوونه پهوارسره دهغو درئیسانو لهخوا کیږي.

دملي شورا اجلاس دجمهور رئیس له خوا پرانیستل کیږي اوپای ته رسول کیږي .

دملي شورا دتقنینیه دورې لومړنی اجلاس د جمهور رئیس په وسیله د ولسي جرګې د انتخاباتو له پای ته رسیدو وروسته د دیرشو ورځو د مودې په ترڅ کې رابلل کیږي .

اووه اتیایمه ماده :

دملي شورا د هر مجلس نصاب د هغه دغړیو ددوودریو

تازمان تصویب بودجه سال جدید تطبیق می شود .

اجلاس فوق‌العاده شور ای ملی بر اساس تصمیم رئیس‌جمهور، مطالبه رئیس هریك از مجا لس ویا تقاضای یك خمس اعضای هر مجلس دایر شده می تواند .

ماده هشتاد و ششم :

مجالس شورای ملی به صورت جدا گانه یا مشترك تشکیل جلسه مید هد.

جلسات مشترك مجالس شورای ملی، از طر فروسای آن بالنو به رهبری میشود.

افتتاح و اختتام اجلا س شورای ملی توسط رئیس جمهور صورت میگیرد .

اولین اجلاس دوره تقنینیه شورای ملی بوسیله رئیس جمهور طی مدت سی روز بعد از ختم انتخا بات ولسی جرگه دعوت می شود .

ماده هشتاد و هفتم :

نصاب هر مجلس شورای ملی با حضور دو ثلث اعضای

برخو په حضور بشپړیږی .
دهر مجلس تصمیم د هغـه دټولو غړیو درایوپه اکثریـت نیول کیږی .

اته اتیایمه ماده :

د ملی شورا د مجلسونـــو جلا او ګډی غونـــډی علنـی دی ، مګر دا چی مجلس د هغو دسری والی په باب تصمیم ونیسی .
ددواړو مجلسونو دبحثونو جریان ثبتیږی .

نهه اتیایمه ماده :

د ملی شورا هر مجلس له خپلو غړیو شخه د هر مجلس په واك کی ددننه مسالـــو دلومړنی خیړنی او چمتوکولو په مقصد دایمی کمیسیو نونه انتخابوی .

نوی یمه ماده :

دملی شورا هر مجلس واك لری چی د لزوم په صـــورت کی د خیړنــــی او پلټنـــــی کمیسیونونه او نور موقتـــــی کمیسیونونه جوړ کړی .

د خیـــړنی او پلټنـــی د کمیسیونونو د نـــــد ی او کړنلاره د ملی شورا د هریوه مجلس له خوا تنظیمیږی .

آن تکمیل میشود تصمیـم هر مجلس به اکثریت آرا ی مجموع اعضای آن اتخاذ می گردد .

ماده هشتادو هشتم :

جلسات جداگانه ومشترك

مجالس شورای ملی علنـی می باشد مگر اینکه مجلس به‌سری بودن آن تصمیم‌بگیرد.
جریان‌مباحثات هردومجلس ثبت می گردد.

ماده هشتادو نهم :

هر مجلس شورای ملـــی، کمیسیو نهای دا یمی رااز‌بین اعضای خود ، جهت بر رسی **مقد ماتی و آماده سا ختـــن مسا یل داخل صلا حیت هر مجلس ، انتخاب میکند .**

ماده نودم :

هر مجلس شورای ملـی صلاحیت دارد در صورت لزوم کمیسیون‌های‌تحقیق ، تفتیشس وسایر کمیسیون های‌موقتـی را ایجاد کند.

وظایف وطرز العمـــــل کمیسیون های تحقیــــــق وتفتیش‌توسط هریك ازمجالس شورای ملی تنظیم میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یونوی یمه ماده :

دولسی جرگی غړی حـق
لری چی د استیضـاح پـــه
غونډه کی صدراعظم او یا د
حکومت هر یو غـــړی تـــر
استیضاح لانــدی ونیسی . د
استیضاح ځـواب په لیکلــی
یا شفاهی توگه وړاندی کیږی.
ولسی جرگه کولای شی چی
دورکړ شوی ځواب له مخــی
له حکومت څخه دباور دسلب
موضوع و څیــړ ی .کـــه
چیـــر ی حکـو مـت دباورد
سلب سره مخامخ شیدوزیرانو
دنوی شورا تر جوړیدو پوری
خپلو دندو ته دوام ورکوی .

دوه نوی یمه ماده :

دوزیرانو د شورا غـــړی
کولای شی چی د غونډی د
رئیس په اجازه په مشور تــی
رایی سره د ملی شوراددوا ړو
مجلسونو او د هغو ددا یمــی
کمیسیونو په غونډو کـــی
برخه وا خلی .

دری نوی یمه ماده :

دملی شورا غړی په جلا او
گډ اجلاس کی درایی او نظر
دخرگندولو حق لری.

ماده نودو یکم:

اعضای ولسی جر گه حــق
حق دارند در جلسه استیضاح
صدراعظم ویا هریك از اعضای
حکومـت را مورد استیضاح
قرار دهند ، پاسخ بهاستیضاح
بهصورت تحریری یا شفاهی
ارائه، میگردد .

ولسی جر گه میتوا ند بر
اساس پاسخ ارائه شدهموضوع
سلب اعتماد از حکو مت رابر
رسی کند.

در صورتیکه حکو مت مورد
سلب اعتماد قرار گیرد تــا
تشکیل شورای وزیران جدید
بهوظایف خود ادامه مید هد.

ماده نودو دوم :

اعضا ی شورای وزیران . میتوانند ، با کسب اجا زه رئیس جلسه ، بارای مشو رتی در جلسات مجلسیـــن شو رای ملی و کمیسیـــو ن های دا یمی آنها شر کــت نمایند .

ماده نودوسوم :

اعضای شورای ملی دراجــلا
س جدا گا نه و مشترکدارای
حق رای واظهار نظر مــی
باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

دملي شورا هيڅ غړی د ملي شورا په دننه اويا بهر کی درايي يا نظر دخرگندولو په خاطر تر عدلی تعقيب لاندی نه نيول کيږی.

دملي شورا غړی د مربوط مجلس له موافقی پرته اودملي شورا د دوو اجلاسو ننه تر مينځه د هغی د اداری هيئت له موافقی پر ته د ښکاره جرم دحالاتو په استثنا نيول کيدلای او توقيفيدلای نه شی او تر عدلی تعقيب لاندی نه نيول کيږی.

که چيری د ملي شورا غړی دخرگند جرم په حالت کی ونيول شی بايد د مربوط مجلس اداری هيئت ته خبر ورکړ شی.

خلور نوی يمه ماده :

دغه مقامات د ملي شورا هريوه مجلس ته د قانوند وضع کولو،تعديلولو او لغوه کولو د پيشنهاد حق لری :

۱ـ جمهور رئيس.

۲ـ د ملي شورا ددواړو مجلسونو دايمی کميسيونونه

۳ـ دهرمجلس د غړيو لږ ترلږه لسمه برخه.

هيچ عضو شورای ملی به خاطر رای يا اظهار نظر در داخل يا خارج اجلاس شورای ملی مورد تعقيب عدلی قرار نمی گيرد.

عضو شورای ملی بدون موافقه مجلس مربوط و دربين دواجلاس شورای ملی بدون موافقه هيئت اداری آن به استثنای حالات جرم مشهود گرفتار وتوقيف شده نميتواند ومورد تعقيب عدلی قرارنمی گيرد.

هر گاه عضو شورای ملی در حالت جرم مشهود گرفتار گردد بايد به هيئت اداری مجلس مربوط اطلاع داده شود.

ماده نودو چهارم :

مقامات ذيل حق پيشنهاد **وضع ، تعديل و لغو قانون را به هر يك از مجلسين شورای ملي ، دارا ميباشند :**

۱ ـ رئيس جمهور .

۲ـ کميسيو ن های دايمی مجلسين شورای ملی .

۳ ـ حد اقل عشر اعضای هر مجلس .

(c) ketabton.com: The Digital Library

٤– د وزیرانو شورا .
٥– ستره محکمه .
٦– لویه څارنوالی .

که چیری دقانونو وضع کول، تعدیلول او لغوه کول ددولت د لگښتونو زیاتوالی یا دعوایدو کمښت را مینځته کړی پدغه باب د حکومت مخکینی موافقه‌تر لاسه کیږی.

پنځه نوی یمه ماده :

له هغو حالاتو پرته چی په دغه اساسی قانون کی په بل ډول اټکل شویدی د یو اتیایمی مادی د مندرجواکونو په‌باب دیوه مجلس تصمیمونه بل مجلس ته استول کیږی .

که‌چیری‌دیوه مجلس تصویب دبل مجلس له‌خوا ردشی، توافق ته درسیدو په **مقصد** ددواړو مجلسونو له غړیو څخه په‌برابر شمیر گډهیئت جوړیږی .د گډ هیئت تصمیم چی دهیئت دغړیو دوا یو په دوو ثلثو نیول شوی وی، د جمهور رئیس له توشیح وروسته نافذ گڼل کیږی که چیری گډ هیئت د نظر دا ختلاف په‌لیری‌کولو بریالی نه‌شی ، موضوع دملی

٤– شورای وزیران .
٥ – ستره محکمه .
٦– لویه څارنوالی .

در صورتی که وضع ، تعدیل و لغو قانون افزایش مصارف و یا کاهش عواید دولت را به بار آورد ، موافقه قبلی حکومت در زمینه حاصل میگردد .

ماده نودو پنجم :

به استثنای حالاتی که‌درین قانون اساسی طور دیگر پیشبینی شده است ، تصامیم یك مجلس در مورد صلاحیتهای‌مندرج ماده‌هشتادو یکم به مجلس دیگر فرستاده میشود .

در صورتی که تصویب یك مجلس از جانب مجلس دیگر رد شود ، به منظور نیل به توافق ، هیئت مختلط به تعداد مساوی ، از اعضای هر دو مجلس ایجاد میگردد .

تصمیم‌هیئت مختلط که‌به‌دو ثلث‌آرای اعضای هیئت اتخاذ گردیده باشد، بعد ازتوشیح رئیس‌جمهور نافذ شمرده‌میشود

هرگاه هیئت مختلط موفق به رفع اختلاف نظر نشود ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

شورا ددواړو مجلسونو په ګډه غونډه کې څېړل کېږي او د هغې په باب تصميم د ګډې غونډې د غړيو د رايو په اکثريت نيول کېږي .

شپږ نوي يمه ماده :

د ملي شورا تصميمونه د جمهور رئيس له توشيح وروسته نافذېږي .

که چيرې جمهور رئيس د ملي شورا د تصميم سره موافقه ونه لري ، کولای شي چې هغه د وړاندې کېدو له نېټې څخه د ديرشو ورځو په ترځ کې د دلايلو په څرګندولو سره ملي شورا ته مسترد کړي

دديرشو ورځو د مودې په تېرېدو سره او همدغه شان که چيرې د ملي شورا مجلسونه د خپل راتلونکي اجلاس په ځانګړو غونډو کې هغه بيا د غړيو د رايو په دوو دريمو برخو تصويب کړي ؛ تصميم نافذ ګڼل کېږي او جمهور رئيس هغه توشيح کوي .

اووه نوي يمه ماده :

جمهور رئيس کولای شي

موضوع در جلسه مشترك مجلسين شوراى ملى بررسى وتصميم درآن باره به اكثريت آراى اعضاى جلسه مشترك اتخاذ ميگردد .

ماده نود وششم :

تصاميم شوراى ملى، بعد از توشيح رئيس جمهور، نافذ ميگردد .

در صورتيكه رئيس جمهور به تصميم شوراى ملى موافقه نداشته باشد ميتواند آنرا در ظرف سى روز از تاريخ تقديم ، باتذكر دلايل، به شوراى ملى مسترد نمايد.

با سپرى شدن مدت سى روز و همچنان در صورتى كه مجالس شوراى ملى در جلسات جداگانه اجلاس آينده خود آن را به دو ثلث آراى اعضاء مجددا تصويب نمايد، تصميم نافذ شمرده ميشود ورئيس جمهور آنرا توشيح مينمايد .

ماده نودو هفتم :

رئيس جمهور ميتواند در

(c) ketabton.com: The Digital Library

چی دو لسی جر ګی او سناد رئیسانو، صدر اعظم، قاضی‌ـ القضات او داساسی قانون دشورا درئیس په سلادولسی جرګی یا ملی شورا ړنګیدل دموجبه دلایلو په څرګندولـو سره اعلام کړی .

نوی انتخابات دو لسی جرګی یاملی شورا له ړنګیدو وروسته ددریو میاشتو په‌موده کی کیږی .

نوی ولسی‌جرګه یاملی‌شورا له نویو انتخا باتو و روستـه تریوه کاله پوری ړنګید لای نه شی. ولسی جرګه‌یاملی‌شورا د جمهـــور ر ئیس د واك ددوری د وروستیو شپـــږو میاشتو په موده‌کی ړنګیدونکی نه‌ده .

اته نوی یمه ماده :

قوانین او د ملی شـــــورا مصوبی په پښتو او دری ژبو خپریږی او کیدای شی چـــی هغه دهیواد دنورو ملیتونو په ژبو هم خپری شی .

نهه نوی یمه ماده :

د ملی شورا د هر مجلس اودهغه ددایمی کمیسیونو د

مشوره با رو سای و لسی ـ جر گه ، سنا ، صدر ا عظم ، **قاضی القضا ت ور ئیـــس** شورای قا نو ن اسا ســی ، **انحلال و لسی جر گه یا شو‌ـ رای ملی را با ذکر د لایل** موجبه آن اعلام نماید. انتخاـ **بات مجدد در خلال مدت سه ماه بعد از انحلال ولسی‌جرگه یا شورای‌ملی، صورت‌میگیرد.**

انحلال و لسی جر گه یـا شورای ملی جد ید **الی یـك** سال بعد از انتخابات مجدد، صورت گر فته **نمیتواند .**

ولسی جر گه یا شور ای ملی ، در جر یان شش مـــاه اخیر دوره صلاحیت ر ئیس جمهور ، غیر **قابل ا نحـلال** میبا شد .

ماده نودو هشتم :

قوا نین ومصوبات شورای ملی به لسان های پشتو ودری به نشر میرسد **ومیتوان‌آنرا** بزبان های سایر ملیت هـای کشور نشر نمود .

ماده نودو نهم :

طرز فعا لیت هر مجلـــس شورای ملی و کمیسیو نهای

(c) ketabton.com: The Digital Library

فعاليت طرز د مربوط مجلس د طرز العمل په واسطه د اساسي قانون او نافذوقوانينو سره په سمو ن کی تنظيميږی.

اووم فصل

دوزيرانو شورا

سلمه ماده :

د وزيرانو شورا (حکومت) دافغانستا ن جمهوريت ترټولو لوړ اجرائيوی ارگا ن دی.

دوزيرانو شورا له د غو کسانو څخه جوړه ده:

- صدراعظم .
- د صدراعظم مرستيالا ن.
- وزيران .

يوسلو يوه يمه ماده :

موظف صدراعظم د تقنينيه دوری په لومړنی اجلاس کی دکورنی او بهرنی سياست تگ لاره او دحکومت تر کيب دباور د رايی د اخيستلو په مقصد ولسی جرگی ته وړاندی او معرفی کوی.

صدراعظم دباور د رايی اود جمهور رئيس د منظوری له اخيستلو وروسته د کورنی او بهرنی سياست تگلاره او د حکومت غړی سناته وړاندی او معرفی کوی .

دايمی آن تو سط طرز ا لعمل مجلس مر بوط ، در مطا بقت با احکام قانون اساسی وقوانين نا فذ ، تنظيم ميگردد .

فصل هفتم

شورای وزيران

مادهٔ صدم :

شورای وزيران (حکومت) عا ليتر ين ارگان اجرائيوی جمهوری افغا نستا ن ميبا شد .

شورای و زيران مر کب است از :

- صدراعظم .
- معا ونان صد راعظم .
- وزرا ء .

ماده يك صدو يكم:

صدر اعظم موظف دراولين اجلاس دوره تقنينيه خط مشی سياست داخلی وخارجی ترکيب حکو مت راجهت اخذ رای اعتماد به ولسی جرگه ارائه ومعر فی می کند .

صدراعظم بعد از اخذ رای اعتماد و منظور ی رئيس جمهور خط مشی سياست داخلی خارجی واعضای حکومت را به سنا ارائه ومعرفی می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

يوسلو دويمه ماده :

د وزیرانو شورا ولسی جرگی او جمهور **رئیس ته** مسوله او دراپور په ور کولو مکلفه ده.

يوسلو دريمه‌ماده :

د وزیرانو شورا د غه دندی او واکونه لری :

۱ ـ دکورنی او بهرنی سیاست دتگ لاری طرح او تطبیق .

۲ ـ د ملی اقتصاد دچا رو د اجرا کولو تا مین، د اقتصا د ی او ټولنیزی پر مختیا دپلانونو طرح کول، ددو لتی بودجی تر تیب ، دپلا نونو او بودجی تطبیق او ملی شورا ته دهغوداجرا کولو په‌باب دراپور وړا ند ی کول.

۳ ـ د عامه گټو دِد فا ع ، دقانونی ملکیت د ټولوډولونو د حمایت ، د عا مه نظم او ا منیت د تامین‌اوداتبا عو د حقوقو او آزادیو د ساتنی په مقصد دتدبیرو نو نیول.

۴ ـ د قا نو ن سره سم دبهر نیو ا و یکو لاربنوو نه ، دنورو دو لتونو

ماده يك صدو دوم :

شورای وزیران در برابر ولسی جر گه ورئیس جمهور مسوول ومکلف به ارائه‌گزا رشی میبا شد .

ماده يك‌صدو سوم :

شورای و زیرا ن دارای وظایف وصلا حیتها ی ذیل میبا شد :

۱ـ طر ح و تطبیق خط مشی سیاست‌داخلی وخارجی

۲ـ تا مین اجرای امور اقتصاد ملی ، **طرح پلانها ی انکشا ف اقتصادی واجتما عی تر تیب بو د جه دو لتی ، تطبیق پلا نها وبو دجه‌وارائه گزارش مبنی بر ا جر ا ی** آنها به شورای ملی ،

۳ ـ اتخا ذ تدا بیر بمنظور دفا ع از منا فع عامه،حمایت‌تمام اشکال ملکیت قـانونی تا مین نظم وامنیت عا مه وحراست از حقوق و آز ادی های ا تبا ع .

٤ـ ر هبری منا سبات خار جی ، بر قرار ی روابط دیپلو ما تیك و عقد

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

او بین ا لمللی موسسو سره ددیپلو ماتیکو اړیکو ټینګولا د دموافقت لیکونو لاسلیك کول.

۵ـ دجمهور رئیس په تائید دوزیرانو په شورا پوری دتړلیو ادارو اوارګانونو جوړول .

۶ـ دقانون سره سم دواك په حـدودو کی د مقرری اواسا- سنامی تصو یبول ،

۷ـ جمهور رئیس ته دمقررو اساسنامو اودوزیرا نو شورا دمصوبو وړاندی کول .

۸ـ د قانون سره سم دنورو واکونو عملی کول.

یوسلو خلورمه ماده :

دملی شورا د تعطیل او یا دولسی جرګی د ړنګیدو په وخت کی د وزیرانو شورا د عاجلی اړتیا په صورت کـی کولای شی چی په بودجی او مالی چاروپوری له مربوطـو مسالو پرته د ملی شورا په واك کی د شاملو مسئلـو په باب تقنینی فرمانونه و ضـع کړی ، تقنینی فـرمانونـه د جمهـور رئیس لـه توشیـح وروسته نافذ ګڼل کیږی .

دوزیرانو شورا هغه تقنینی فرمانونه چی داساسی قا نون

موا فقتنا مه ها با دول د یگر ومو سسا ت بین ا لمللـــی طبق قا نو ن .

۵ ـ ایجاد ادارات وار گا نهای وابسته به شورای وز- یران به تأیید رئیس جمهور.

۶ ـ تصو یب مقرره‌واسا سنامه در حدود صلا حیـــت طبق قا نو ن .

۷ـ ارائه مقرره‌ها،اساسنامه ها ومصوبات شورای وزیرا ن به رئیس جمهور .

۸ـ اعمال سایر صلا حیتها طبق قانون .

ماده یك صدو چهارم :

در هنگام تعطیل شورای ملی ویا انحلال ولسی جرگه شورای وزیران در صورت ضرور ت عاجل میتواند در موردمسایل شامل صلاحیت شورای ملی به استثنای مسایل مربو ط بودجه وامور مالی، فرامیـن تقنینی وضع نماید .

فـرا میـن تقنینـــــــی بعـد از تو شیـح ر ئیـس جمهور نافذ شمرده می‌شود.

شورای وزیران فرامیـــن

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جرګنده

د دغی مادی د حکم سره سم وضع شوی دی د ملی شورا لومړنی اجلاس ته د منظوری په غرض وړاندی کوی. که چیری تقنینی فرمانونه د ملی شورا له خوا رد شی، د ملی شورا د تصمیم له نیټی څخه له اعتباره لویږی .

جمهور رئیس کولای شی چی دملی شورا ددوو اجلاسو تر مینځ موده اویا دولسی جرګی د ړنګیدو په جریان کی د صدراعظم د پیشنهاد له مخی د حکومت ځینی غړی ګوښه او یانوی غړی وټاکی .

دغه موضوع د ولسی جرګی لومړنی اجلاس ته د تصمیم نیولو په مقصد وړاندی کیږی .

یوسلو پنځمه ماده :

حکومت په دغه حالا توکی ړنګیږی :

۱ـ دصدراعظم استعفا،

۲ـ دصدراعظم صعب العلاجه یا اوږده ناروغی یامړینه،

۳ـ له حکومت څخه دولسی جرګی دباوربیرته اخیستل ،

٤ـ دتقنینیه دوری پای ته رسیدل .

تقنینی را که مطابق حکم این ماده قانون اساسی وضع گردیده در او لین اجلاس شورای ملی جهت منظوری ارائه مینما ید. فرامین تقنینی در صو رتیکه از طر ف شورای ملی رد شود از تاریخ تصمیم شورای ملی از اعتبار ساقط میگردد .

رئیس جمهور میتوا ند در خلال دو اجلاس شورای ملی یادر جریان انحلال ولسی جرگه براساس پیشنهاد صدراعظم بعضی از اعضا ی حکو مت راسبکدوش ویا اعضای جدید را تعیین نماید این موضوع دراولین اجلاس ولسی جر گه جهت اتخا ذ تصمیم ارا ئه می گردد

مادهٔ یك صدو پنجم :

حکو مت در حا لات آ تی منحل میگردد :

۱ ـ استعفا ی صدراعظم.

۲ ـ بیماری صعب العلاج ودوامدار ویا فوت صدراعظم.

۳ ـ سلب اعتماد و لسی جر گه از حکو مت .

٤ ـ ختم دوره تقنینیه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

٥ـ دولسي جرگي يا ملي شورا ړنگيدل ،

په دغوتولو حالاتو کي هغه حکومت چي ړنگ شوی دی دنوی حکومت تر جوړيدو پوری داساسي قانون دسلمي مادی د مندرجو اشخاصو له جملي څخه ديوه تن تر سر پرستي لاندی‌چي دجمهور رئيس له‌خوا توظيفيږي، خپلي دندي ته دوام ورکوي .

يوسلو شپږمه ماده :

دوزيرانو دشورا تشکيل ، ترکيب او دفعاليت څرنگوالی دقانون په‌واسطه تنظيميږي .

اتم فصل

قضا

يو سلو اوومه ماده :

قضا (قضا ئيه قوه) ددولت يو خپلواك ركن دی .

يو سلو اتمه ماده :

قضاوت دافغانستان په جمهوريت کي يوازی دمحکمي له خوا دقانون سره‌سم کيږي.

قضائيه قوه‌له ستري‌محکمي او نورو هغو محکمو څخه چي دقانون‌له مخي جوړيږي، مرکبه ده .

يو سلو نهمه ماده :

ستره محکمه داترټولو لوړ

٥ ـ انحلال و لسی جرگه یا شورای ملی .

در تمام این حالات حکومتی که منحل گردیده ، الی تشکیل حکومت جدید تحت سرپرستی یکی از اشخاص مندرج ماده (صدم) قانون اساسی که از طرف رئیس جمهور توظیف میگردد ، به وظیفه خود دوام میدهد .

ماده یك صدو ششم :

تشکیل، ترکیب و طرز فعالیت شورای وزیران توسط قانون تنظیم می گردد .

فصل هشتم

قضا

ماده یك صدو هفتم :

قضا (قوه قضائیه) یك رکن مستقل دولت می‌باشد.

ماده یك صدو هشتم :

قضاوت در جمهوری افغانستان صرف توسط محکمه طبق قانون ، صورت میگیرد.

قوه قضائیه مرکب است از ستره محکمه و محاکم دیگری که طبق قانون تشکیل میگردند .

ماده یك صدو نهم:

ستره محکمه بحیث عا ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

قضايي ارگـــان په توگــه د هيواد د قضايي واحد سيستم په سرکې ده اودقاضي‌القضات، د قاضي القضات له مرستيالانو او غړيو څخه مرکبه ده .

ستره محکمه د قــانـــون دحکمونو سره سم د محکمو فعاليتونه څـــاري او دمحکمو په فعاليتونو کې د قانـــون يوشان تطبيق تامينوي.

يوسلو لسمه ماده :

قاضي القضات ، دستـــري محکمې مرستيالان ا و غــړ ي دقانون سره‌سم‌د جمهوررئيس له خوا ټاکل کيږي .

قاضي‌القضات جمهوررئيس ته مسوول او په راپور ورکولو مکلف دی .

يوسلو يوولسمه ماده :

محکمې په‌خپل‌قضاوت کـــې خپلواکې او يوازې د قــانون تابع دي.

دمحکمو له‌خواغور اودحکم صادرول دقانون او محکمې په وړاندې ددواړوخواوو دبرابرۍ داصل پراساس کيږي.

يوسلو دولسمه ماده :

قاضيان د قضيو د څيړنې

عالیترین ارگان قضایی درراس سیستم واحد قضا یی کشور قرار داشته مرکب است از قاضی القضات ، معاونان قاـ ضی القضات واعضا .

ستره محکمه بر طبـــق احکام قا نون فعالیتهـــای محاکم را نظارت نموده ، تطبیق یکسان قا نو ن رادر فعا لیتهای محاکم تامین می کند.

ماده یك صدو دهم :

قا ضی ا لقضا ت ، معاو نان واعضای ستره محکمه‌طبق قانو ن توسط ر ئیس جمهور تعیین میگردند.

قا ضی ا لقضات نزد رئیس جمهور مسوول‌ومکلف به‌ارائه گزارش میبا شد .

ماده یك صدو یازده‌هم:

محاکم در قضاوت خود مستقل بوده صرف تابـــع قانون می باشند .

رسیده‌گی و صدور حکم توسط محاکم بر اساســـ اصل تساوی طرفین دربرابر قانون و محکمه صورت مـــی گیرد .

ماده یك صدو دوازدهم:

قضات حین بر رسی قضایا،

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

په وخت کی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین تطبیقوی .

په هغو حالاتو کی چی قانون صراحت ونه لری محکمه قضیی د اسلام دشریعت د حکمونو له مخی په داسی توګه حل او فصل کوی چی عدالت په ډیره ښه ممکنه وجه تا مین کړی .

یوسلو دیارلسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت په محکمو کی محاکمه په علنی توګه کیږی. هغه حالات چی پر قضیو باندی په سری غونډو کی غور کیږی د قانون په واسطه ټاکل کیږی .

دمحکمی د حکم ابلاغ په ټولو حالاتو کی علنی دی .

یوسلو څوارلسمه ماده:

په محکمو کی د قضیو غور او حل او فصل په پښتو او دری ژبو اویادسیمی د اوسیدونکو د اکثریت په ژبه کیږی .

که چیری د دعوی لوری په هغه ژبه باندی چی محاکمه پری کیږی ونه پوهیږی ، د ترجمان په مرسته د قضیی د موادو او اسنادو سره دآشنایی

احکام قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان را تطبیق مینماید .

در حالاتیکه قانون صراحت نداشته باشد ، محکمه قضایا را طبق احکام شریعت اسلام به نحوی حل و فصل مینماید که عدالت را به بهترین وجه ممکن تامین نماید .

ماده یك صدو سیزدهم :

در محاکم جمهوری افغانستان محاکمه بصورت علنی اجرا میشود . حالاتیکه قضایا در جلسات سری رسیده گی می شود، توسط قانون تعیین می گردد .

ابلاغ حکم محکمه در همه حالات علنی است .

ماده یك صدو چهاردهم:

رسیده گی و حل وفصل قضایا درمحاکم به لسان های پشتو ودری و یا بهلسان اکثریت [illegible] ساکنین محل صورت میگیرد .

اگر طرف دعوی لسانی را که محاکمه توسط آن صورت میگیرد نداند، حق آشنائی با مواد واسناد قضیه توسط

(c) ketabton.com: The Digital Library

حق او په مورنی ژبه باندی په محکمه کی د خبرو حق ورته تضمینیږی .

یو سلو پنځلسمه ماده :

د محکمو پریکړی بایدمدللی وی او د حکم سببونه په کی ذکر شی .

دمحکموقطعی پریکړی واجب التعمیل دی ، د اعدام له حکمه پرته چی د جمهور رئیس له منظوری وروسته عملی کیږی .

یوسلو شپاړسمه ماده :

دمحکمو تشکیل ، ترکیب دقانون په واسطه تنظیمیږی . واك او د فعالیت ځرنګوالی

نهم فصل

ښارنوالی

یوسلو اووه لسمه ماده :

دافغا نستان جمهور یت ښا- رنوالی د مرکزیت د اصل پر بنسټ واحد سیستم دی او له لویی ښارنوا لی‌او نوروهغو ښارنوا لیو څخه چی د قانون له مخی جوړ یږی ، متشکل دی .

یوسلو اتلسمه ماده :

لوی ښارنوال د هیواد

ترجمان‌وحق صحبت در محکمه به زبان مادری برایش تضمین می گردد ..

ماده یك‌صدو پانزدهم :

فیصله های محاکم باید مدلل‌باشد واسباب حکم درآن ذکر گردد .

فیصله های قطعی محاکم واجب التعمیل‌است به استثنای حکم به‌اعدام که‌بعد از منظوری رئیس جمهور تعمیل می گردد .

ماده یك‌صدو شانزدهم :

تشکیل ، ترکیب ، صلاحیت وطرز فعالیت محاکم توسط قانون تنظیم می شود

فصل نهم

ښارنوالی

ماده یك صدو هفدهم :

ښارنوالی جمهوری افغا- **نستا ن سیستم واحد مبتنی بر ا صل مر کز یت بوده ، متشکل است از لو یه ښار- نوالی و ښارنوالیها ی دیگری که طبق قانون‌تشکیل‌میگردند**

ماده یك‌صدو هژدهم :

لوی ښارنوال رهبری فعا-

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهم څپرکی

ځارنوالي د ارګانونو د فعالیت
لاربنوونه کوی .
دځارنوالي ارګــانونه پــه
خپلو اجراآتو کی خپلواك دی،
یوازی د قانون او لوی‌ځارنوال
تابع دی.

یوسلو نو لسمه ماده :

لوی ځا رنوال او د لوی
ځارنوال مرستیالا ن دقا نون
سره سم دجمهور رئیس‌له‌خوا
ټاکل کیږی .
لوی ځارنوال جمهور رئیس
ته مسوول او دراپور په‌ورکولو
مکلف دی .

یوسلو شلمه ماده :

دټولو وزارتونو ، ادارو، د
دولتی ، مختلطو او خصو صی
موسسو ، کوپرا تیفو نـــو
سیاسی گوندو نو او ټولنیزو
ساز مانونو،دچارودمسوو لینو
او اتبا عو له خوا د قوانینو په
یوشان تطبیق او رعایت‌باندی
لوړه ځارنه دلوی ځارنوال او
دهغــه ترلاس‌لاندی ځارنوالانو
په غاړه ده .

یوسلو یوویشتمه ماده :

د ځارنوالــی تشکیــل ،
ترکیب، واك او د فعالیـــت
څرنګوالی د قانون په واسطـه
تنظیمیږی .

لیت ارګانهای ځارنوالی‌کشور
رابه عهده دارد .
ارګانهای ځارنوالی دراجرا-
آت خویشس مستقل بـــوده
صرف تابع قانون ولوی ځار-
نوال میباشند .

ماده یك‌صدو نزدهم :

لو ی ځا رنوا ل و معاو نان
لوی ځارنوال طبق قـا نون،
تو سط رئیس جمهور تعیین‌می
گرد ند .
لو ی ځا رنوا ل نزد رئیس
جمهور مسوو ل و مکلف بـه
ارا ئه گزا رش می با شد .

ماده یك‌صدو بیستم :

نظا رت عا لی بر تطبیـــق
ورعا یت یکسا ن قوا نیـــن
از طر ف تما م وزارت ها
، ادارات ، مو سسات دولتی،
مختلط ،خصوصی،کوپراتیفها،
احزا ب سیا سی وسا زما ن
های اجتماعی ، مسوو لیـــن
امور واتباع، بر عهده لـــوی
ځار نوا ل و ځا رنوا لا ن‌تحت
اثر او می با شد.

ماده یك‌صدو بیست‌و یکم :

تشکیل ، تر کیب، صلاحیت
وطرز فعالیت ځارنوالی توسط
قانون تنظیم می گردد .

لسم فصل

داساسی قانون شورا

یوسلو دوه ویشتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت داساسی قانون شورا د اساسی قانون سره دقوانینو، نوروتقنینی اسنادو او بین - المللی تړونونو د سمون لرلو د څارنی په مقصد جوړیږی.

یوسلو دریویشتمه ماده :

داساسی قانون شورا دغه وا کونه لری :

۱ـ له اساسی قانون سره دقوا نینو ، تقنینی فرمانونو او بین‌المللی تړونونو دسمون لرلو څیړل ،

۲ـ جمهور رئیس ته له اساسی قانون څخه دراولاړو شویو مسئلو په‌باب دحقوقی مشورو ورکول .

یوسلو څلرویشتمه ماده :

د اساسی قانون شورا د خپلو واکونو د تعمیل په مقصد حق لری :

۱ـ هغه تقنینی اسناد چی دتوشیح په غرض جمهور رئیس ته وړاندی کیږی ، مطالعه اود اساسی‌قانون‌سره

فصل دهم

شورای قانون اساسی

ماده یک‌صدو بیست‌ودوم:

شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان بمنظور مراقبت از مطابقت قوانین، سایر اسناد تقنینی ومعاهدات بین‌المللی با قانون اساسی ایجاد می گردد .

ماده یک‌صدو بیست‌و سوم:

شورای قانون اساسی دارای صلاحیت‌های ذیل می باشد :

۱ـ بررسی مطابقت قوانین فرامین تقنینی و معاهدات بین المللی با قانون اساسی

۲ـ ارائه‌مشوره های‌حقوقی در باره مسایل ناشی از قانون اساسی به رئیس جمهور

ماده یک‌صدوبیست‌وچهارم:

شورای قانون اساسی به منظور تعمیل صلاحیت های خود حق دارد :

۱ـاسناد تقنینی ایکه جهت توشیح به رئیس جمهور ارائه میگردد مطالعه وراجع‌به

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغو دسمون لرلو په با ب نظر ځرگند کړی.

۲ـ جمهور رئیس ته‌دقانون جوړولو د چارو د پرمختیا په مقصد د تدبیرونو د نیولو په برخه کی چی اساسی قانون حکم کوی مشخص پیشنهادونه وړاندی کړی .

یوسلو پنځه ویشتمه‌ماده:

داساسی قانون شورا له رئیس ، مرستیال ، منشی او اتو غړیو څخه جوړه ده چی دجمهور رئیس له خوا ټاکل کیږی .

یوسلو شپږویشتمه ماده :

داساسی قانون شوراجمهور رئیس ته مسووله او دراپور په ورکولو مکلفه ده.

یوسلو اووه ویشتمه ماده :

د اساسی قانون د شورا تشکیل او دفعالیت ځرنگوالی دقانون په واسطه تنظیمیږی .

یوولسم فصل

اداره

یوسلو اته ویشتمه ماده:

دافغا نستان جمهو ریت اداره دمرکزی ا و سیمه ییزی

مطابقت آنها باقا نون اسا سی ابراز نظر نماید .

۲ـ پیشنهادات مشخص رادر زمینه اجرای تدابیر به منظور انکشاف امور قانو نگذاری که قانون اساسی حکم می کند به رئیس جمهور ارائه نماید.

ماده یکصدو بیست‌وپنجم:

شو را ی قا نو ن اسا سی متشکل از رئیس ، معا و ن، منشی و هشت عضو می با شد که توسط رئیس‌جمهور تعیین می شو ند.

ماده یکصدو بیست‌وششم:

شورای قانون اساسی در مقابل رئیس جمهور مسوول ومکلف به‌ارائه گزارش‌میباشد

ماده‌یکصدو بیست‌وهفتم:

تشکیل وطرز فعا لیت‌شورای قا نون اساسی‌توسط قانون تنظیم میگردد.

فصل یازدهم

اداره

ماده‌یکصدو بیست‌وهشتم:

اداره جمهو ری افغا نستان بر اساس وا حد های اداره

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اداری دواحدونو په اساس دقانون له‌مخی تنظیمیږی.

دافغانستان جمهوریت دسیمه ییزی اداری له پلوه دولایتونو ، ولسوالیو، ښارا رونو او ناحیو داداری له واحدونو څخه متشکل دی .

دنو موړو واحد ونو په سر کی په ترتیب سره والیان ، ولسوالان ، ښاروالان او د ناحیو آمران واقع دی .

په هر ولایت او ولسوالی کی دقانون له مخی دولا یت شورا او د ولسوا لی شورا جوړیږی .

دولایت شورا او دولسوالی شورا دخپلو غړیو له مینځه یو یوتن درئیس او منشی په‌توگه انتخا بوی .

دولایت دشوراداو دولسوالی دشورا دواك دوره دری کاله ده.

یوسلو نهه‌ویشتمه ماده :

دولایت شورا اودولسوالی شورا دقانون سره سم په سیمه‌کی ددو لت دپر مختیایی هدفونو په تامین‌کی ونډه‌اخلی او اداری ته دمربوطو چارو د

مرکزی ومحلی طبق قانون تنظیم می گردد .

جمهوری افغانستان از لحاظ اداره محلی متشکل از واحد های اداره ولایات ،ولسوالیها ، شهرها ونواحی می باشد.

در راس واحد های متذکره با لترتیب والیها، ولسوالها ، شاروالها وآمرین نواحی قرار دارند.

در هر ولایت وو لسوالی شورای ولایت و شورای ولسوالی طبق قانون تشکیل میشود .

شورای ولایت و شورای ولسوالی یك یك نفر را از بین اعضای خود به حیث رئیس ومنشی انتخاب می کنند.

دوره صلاحیت شورای ولایت و شورای ولسوالی سه سال است .

ماده یك صدو بیست ونهم:

شورای ولایت وشورای ولسوالی طبق قانون در تامین اهداف انکشافی دولت در محل سهم گرفته ، به

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه والی او پر مختیا په با ب سلا ورکوی .

دولایت دشورا اودو لسوالی دشورا غړیو ته مناسب حق الحضور ورکول کیږی .

یوسلو دیرشمه ماده:

د ښارونو اوناحیو د چارو داداری په مقصد د ښاروالیواو ناحیو مجلسونه دقانون سره سم جوړیږی .

دښاروالیو او ناحیودمجلسونو غړیوته مناسب حق الحضور ورکول کیږی .

دکابل ښار او د هغه ناحیی لویی جرگی او ملی شوراته داستازو دانتخاب په ارتباط په ترتیب سره دولایت اوولسوالیو معادل دی .

یوسلو یو دیرشمه ماده :

په مرکزی او سیمه ییزی اداری پوری مربو طی چاری ، دکار کوونکو ددندو ثبات او مصوونیت او ور پوری نوری مربوطی مسألی دقانون له مخی تنظیمیږی .

دولسم فصل

بهرنی سیاست

یوسلودوه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت بهرنی سیاست د ملی گټو

اداره در باره بهبود وانکشاف امور مربوط مشوره میدهد.

برای اعضای شورای ولایت وشورای ولسوالی حق الحضور مناسب پرداخته میشود .

ماده یك صدو سی‌ام:

به منظوراداره امور شهرها ونواحی ، مجالس شاروالیها ونواحی طبق قانون تشکیل میگردد.

برای اعضای مجالس شاروالیها ونواحی حق الحضور مناسب پرداخته میشود .

شهر کابل ونواحی آن به ارتباط انتخاب نمایندگان برای لویه جرگه و شورای ملی ، بالترتیب معادل ولایت وولسوالیها می باشد .

ماده یك صدوسی‌ویکم:

امور مربوط به اداره‌مرکزی ومحلی و مصوونیت و ثبات وظیفوی و سایرمسایل مربوط به‌کارکنان طبق قانون تنظیم میگردد.

فصل دوازدهم

سیاست خارجی

ماده یك صدو سی ودوم:

سیاست خارجی جمهوری افغانستان بر مبنای تامین

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تامین ، د خپلواکۍ ، ملــی حاکمیت او ځمکنی بشپړتیا د ټینګښت ، د نړیوالی سو لی او امنیت او دسوله ییز ګــډ ژوند د ساتلو ، د حقــوقــو د بــرابــری او دبین المللــی همکاری دهر اړخیزی پرمختیا پربنسټ ولاړ دی.

یوسلودری دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریـــــت د ملګرو ملتــونــو د ساز ما ن دمنشور، د بشر د حقوقـــو د نړیوالی اعــلامیی او دبین ـ المللي حقوقو د نورومنل شویو اصولو او موازینو درناوی او رعایت کوی.

یوسلوځلور دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریــــت دناپییلتوب سیاست د دولــت د بهرنی سیاست د مهم اصل پـــه تو ګه تعقیبــوی او د ناپییلتوب د غورځنګ د یـــوه بنسټ ایښودونکی په تو ګــه د هغه هدفونو ته د رسیدلو په لاره کی هلی ځلی کوی .

یوسلوپنځه دیرشمه ماده :

د افغا نستان جمهوریـــت دټولو هیوادونو ، پــــه تیره بیا دګاونډیو او اسلامــــــی هیوادونو سره د هغوډسیاسی، ټولنیـز او اقتصادی نظا م

منافع ملی، تحکیم استقلال و حاکمیت ملی، تما میت ارضی کشور ، حفظ صلح وامنیــت جهانی ،همزیستی مسا لمــت آمیز ، تساوی حقوق وانکشاف همه جانبه همکاری بین‌المللی استوار است .

ماده یك صدو سی‌وسوم:

جمهوری‌افغا نستان منشور سازمان ملل متحد ، اعلا میه جهانی حقوق بشر وسایــر اصول وموازین قبول شد ه حقوق بین الملل را احترام و رعایت می کند .

ماده یك‌صدو سی‌وچهارم:

جمهوری افغا نستــــان سیاست عدم انسلاك را بــه حیث اصل‌مهم سیاست‌خارجی دولت تعقیب کرده وبه مثابه یکی از بنیان گذاران جنبش عدم انسلاك در جهت نیــل به اهداف آن تلا ش می کند.

ماده یك صدو سی‌و پنجم:

جمهوری افغا نستان خوا ـ هان برقراری وتحکیم مناسبا ـ ت دوستانه باهمه کشور ها بخصو ص کشور های‌همجوار

رسمی جریده

په پام کې له نیولو سره ، دحقوقو د برابری ، خپلواکی، ملی حاکمیت او ز مکنۍ بشپړتیا ته د متقابل درناوی، دیوبل په کورنیو چارو کې دلاس نه وهلو، زور ، گواښ او یا قوی ته د لاس نه اچولو ، د لاس وهنې او تیری د ټولو ډولونو دغندلو او دبین المللی حقوقو د منل شویو اصولو او موازینو سره سم دبین المللی ژمنو دربښتیانی ترسره کولو داصولو پربنسټ د دوستانه اړیکو درامینځ ته کولو او ټینګښت غوښتونکی دی .

یوسلو شپږ دیرشمه ماده:

دافغانستا ن جمهوریت دسولی ، ملی خپلوا کی ، دموکراسی ، ټولنیزی ترقی او دبر خلیک په ټاکلو کی د ملتونو د حق په خاطر د خلکو او ملتونو د مبارزی ملاتړکوی، داستعمار ، نوی استعمار ، صهیونیزم ، راسیزم،اپارتاید او فاشیزم پر ضد مبارزه کوی .

یوسلواووه دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت د پوره بی وسلی کولو ، په

واسلامی بدون نظر داشت نظام سیاسی ، اجتماعی و اقتصادی آنها ، مبتنی بر اصول تساوی حقوق ، احترام متقابل به استقلال، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی، عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر ، عدم توسل بهزور ، تهدید و یا قوه، تقبیح همه اشکال مداخله و تجاوز ، اجرای صادقانه تعهدات بین‌المللی مطابق اصول وموازین قبول شده حقوق بین الملل می باشد .

ماده یك صدو سی و ششم:

جمهوری افغانستان از مبارزه مردمان وملل به خاطر صلح استقلال‌ملی،دموکراسی،ترقی اجتماعی وحق ملل‌در تعیین‌سرنوشت شان، پشتیبانی نموده بر ضد استعمار ،استعمارنو، صهیونیزم ، راسیزم،اپارتاید وفاشیزم مبارزه‌میکند.

ماده یك صدو سی و هفتم:

جمهوری افغانستان از مبارزه بخاطر خلع سلاح

رسمی جریده

زمکه او فضا کی د وسله ییزو سیالیو د بندولو، دهسته یی، کیمیاوی او دډله ییزی وژنی دوسلی دنورو ډولونو د نـه پراختیا اوله منځه وړلـــو، دبهرنیو پوځی اډوله منځه وړلو، دبین المللی کړکیچونو دلیری کولو او دبین المللی اقتصادی او اطلاعاتی نوی او عادلانــه نظم د ټینګولو په خاطــر د مبارزی ملاتړ کوی .

یوسلواته دیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی د جګړی تبلیغ منعه دی .

دیارلسم فصل

متفرقه حکمونه

یوسلو نهه دیرشمه ماده :

د افغـانستان د جمهوریت اساسی قـانـون تر ټولو لوړ حقوقـی اعتبار لری ، قوانین او نور تقنینی اسناد له هغـه سره سم وضعه کیږی.

یوسلو څلویښتمه ماده :

دولت اودهغه ټول ارګانونه د افغـانستان د جمهوریـــت داساسی قانون او قوانینـــو پر اساس فعالیت کوی، حقوقی نظم ، دټولنی ګټی او داتباعو قانـونـی حقـوق او ګټــی تامینوی.

عام وتام ،قطع مسابقـــات تسلیحاتی در زمین وفضا ، عدم گسترش وامحای سلاح هسته یی و کیمیاوی وسا یر انواع سلاح کشتار جمعی ، ازبین بردن پایگاه های نظا می خارجی، رفع تشنجـات بین المللی واستقرار نظـــم نوین وعادلانه اقتصادی واطلا عاتی بین المللی پشتیبا نی می کند.

ماده یك صدو سی وهشتم:

در جمهوری افغا نستـــان تبلیغ جنگ ممنوع است .

فصل سیزدهم

احکام متفرقه

ماده یك صدو سی و نهم:

قانون اساسی جمهـوری افغانستان دارای عالی تریـــن اعتبار حقوقی بوده ، قوانین وسایراسناد تقنینی مطابـق به آن وضع میگردد.

ماده یك صدو چهلم :

دولت وتمام ارگانهای آن براساس قانون اساسی وقوانین جمهوری افغا نستان فعالیت کـرده نظم حقـوقـــی، منافع جامعه ،حقوق ومنا فـع قانونی اتباع را تامین می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولتی، کوپراتیفی، مختلطی او خصوصی موسسی ، سیاسی گوندونه، ټولنیز سازمانونه، دچارو مسوولین اواتباع دافغانستان دجمهوریت د اساسی قانون او قوانینو په رعایت مکلف دی .

یوسلو یوخلویښتمه ماده :

داساسی قانون تعدیل په مستقیمه توگه د لویی جرگی په واسطه کیږی.

همدغه شان د اساسی قانون د تعدیل په باب تصمیم د جمهور رئیس په پیشنهاد او یادملی شورا د غړیو دیوه ثلث په پیشنهاد او د دوو ثلثو په تاییدهم نیول کیږی . په دی حالت کی جمهور رئیس لویه جرگه جوړوی . که چیری لویه جرگه د تعدیل پیشنهاد په ځای وبولی، اساسی قانون تعدیلوی او که نه ، دا تعدیل پیشنهاد ردوی .

داضطرار په حالت کی د اساسی قانون تعدیل جواز نه لری .

یوسلو دوه خلویښتمه ماده:

د جمهور رئیس، د جمهور رئیس د مرستیالانو، د ملی شورا د غړیو ، صدر اعظم دصدراعظم د مرستیالانو،

موسسات دولتی ، کوپراتیفی ، مختلط ، خصوصی ، احزاب سیاسی ، سازمان های اجتماعی ، مسوولین امور واتباع مکلف به رعایت قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان میباشند.

ماده یك صدوچهل ویکم :

تعدیل قانون اساسی مستقیماً توسط لویه جرگه صورت می گیرد .

همچنان اتخاذ تصمیم در مورد تعدیل قانون اساسی به پیشنهاد رئیس جمهور یا پیشنهاد یك ثلث و تایید دو ثلث اعضای شورای ملی نیز صورت می گیرد .

درین حالت رئیس جمهور لویه جرگه را دایر میکند در صورتیکه لویه جرگه پیشنهاد تعدیل را واردبداند قانون اساسی را تعدیل ودر غیر آن پیشنهاد تعدیل رارد می کند.

در حالت اضطرار تعدیل قانون اساسی جوازندارد

ماده یك صدو چهل و دوم:

برای رئیس جمهور، معاونان رئیس

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

دحکومت دغړيو ، قاضي –
القضات دستري محکمه دمر–
ستيالانو او غړيو، داسا سي
قانون دشورا رئيس مرستيال
اومنشي لوى خارنوال اودلوى
څا رنوال د مرستيا لانودپاره
دقانون سره سم معا ش ټاکل
کيږي.

يو سلو درى څلويښتمه ماده:
که چيرى د جگړى ،دجگړى
د خطر ،بحران او يا ورتـــه
حالاتو په علت له‌هغولاروڅخه
چې داساسي قانون په واسطه
ټاکل شويدى ،دخپلواکى،ملي
حاکميت اوزمکنى بشپړتيااو يا
دکورنى امنيت ساتل نا ممکن
شي، جمهوررئيس کولاى شي
چې‌دملي شورا ددواړومجلسو–
نودرئيسانو صدراعظم،قاضي–
القضات او داساسي قانون د
شورا درئيس په‌سلا داضطرار
حالت اعلان کړي .

که چيرى داضطرار حا لت
له دريو مياشتو څخه زيات‌دوام
وکړى‌دهغه داوږدو لو دپاره‌د
لويى جرگى موافقه شرطده.

يوسلو څلورڅلويښتمه‌ماده:
داضطرار د حالت په موده
کې جمهور رئيس دغـه واکونه
لري :

جمهور، اعضاى شوراى ملى
صدر اعظم ، معاونان صدراعظم
اعضاى‌حکومت، قاضى‌القضات
معاونان واعضاى ستره محکمه
رئيس، معاون ومنشى شوراى
قانون اساسى،لوى خارنوال و
معاونان لوى څـارنوال طبـق
قانون معاش تعيين ميشود .

ماده يك صدو چهل وسوم:
هرگاه به علت جنگ ، خطر
جنگ ، بحران‌ويا حالات‌مماثلى
که حفظ استقلال، حا کميت‌ملى
وتماميت ارضى ، يا امنيت‌دا–
خلى از مجاريى که‌تو سط‌قانون
اساسى تعيين‌شده نا ممکـــن
گردد، رئيس‌جمهور ميتواند،
در مشوره با رو ساى‌مجلسين
شوراى‌ملى صدراعظم‌قاضى–
القضات‌ورئيس شوراى قا نون
اساسى ، حا لت اضطرار را
اعلام کند.

هر گاه حا لت اضطرار از
سه ماه‌بيشتر دوام نمايد.براى
تمديد آن موا فقه لويه جرگـه
شرط است.

ماده يك‌صدو چهل‌وچهارم:
در مدت حالت اضطـــرار
رئيس جمهور داراى صلاحيت
هاى ذيل ميباشد :

(c) ketabton.com: The Digital Library

١ـ دملی شـورا د واك د دوری اوږدول .

٢ـ دوزیرانو شوراته د ملی شورادځینو واکونو ورسپارل.

٣ـ اختصاصی محکمو او وسله وال پوځ محکمو تـه د محکمود ځینو واکونو ورکول.

٤ـ د اساسی قـانــون د (٣٠ ـ ٤٤ـ٤٥ـ٤٦ـ٤٩ـ٥٠ مادو، د ٥١ مادی د وروستنی فقـری، د ٥٣ او ٦٠ مادو) د اعتبار تعلیق اویاتحدید .

٥ـ دقـانـون سـره سـم دنورو واکونو عملی کول .

یوسلوپنځه‌څلویښتمه ماده:

که چیری هغه بین المللـی تړونونه یا میثـاقونه چــی دافغانستان جمهوریت هغــه لاسلیك‌کړی اویاورسره یوځای شــوی وی د افغانستــان د جمهوریت د قوانینو دحکمونو مغایر وی نوبین المللی تړون او میثـاق تـــه رجحــــا ن ورکول کیږی .

یوسلو شپږ څلویښتمه ماده:

په‌جمهوررئیس، دجمهوررئیس په‌مرستیالانو، د ملی شور اد دواړو مـــجلسو نو د اداری هیئتونو په غړیو ،صد را عظم د صدراعظم په مرستیا لا نو،

١ـ تمدید دوره صلاحیـــت شورای ملی

٢ـ تفویض بر خــــی از صلاحیت های شورای ملی‌به شورای وزیران .

٣ـ اعطای برخی از صلا ـ حیت های محاکم به محاکم اختصاصی ومحاکم قـــوای مسلح .

٤ـ تعلیق ویا تحدیداعتبار مواد (٣٠ـ٤٤ـ ٤٥ـ ٤٦ـ ٤٩ ٥٠ـفقره اخیرماده٥١ماده ٥٣و٦٠) قانون اساسی .

٥ـ تعمیل سایر صلا حیت‌ها طبق قا نون .

ماده یك صدو چهل‌وپنجم:

در صورتیکه معاهدات یا میثاقهای بین المللی کــــه جمهوری افغانستان آنرا عقد یابه آن الحاق نموده مغایر احکام قوانین جمهـــوری افغانستان باشدبه‌معاهده‌بین‌ـ المللی ومیثاق رجحـــان داده میشود .

ماده یکصدو چهل‌وششم:

بررسی اتهامات وارده‌بررئیس جمهور، معا ونان رئیس‌جمهور اعضای هیئتهای اداری‌مجلسین

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

دوزيرانو د شورا په غړيو ، لوی څارنوال ، دلوړې څار ـ نوالی په مرستيا لانـــواو د اساسی قانو ن د شورا پـــه رئيس باندی د لګول شو يو تورونو څيړل او دهغـــوی دمحاکمی طرز دځانګـــړی قانو ن له مخې تنظيميږی .

يوسلواووه څلويښتمه ماده:

دافغانستـــا ن په جمهوريت کی هغه اشخاص چی په خپله **او يـــا همسر يې لـــه افغـــان** مور او پلار څخه زيږ يدلـــی نه وی ، د جمـــهـــور رئيس د مرستيال ، صدراعـــظم ، د صدراعظم دمرستيال، وزير، قاضی القضات ، لوی څارنوا ل، د دلـــو ړ رتبـــه افسر او يـــا ديپلو ماتيک کار مند په‌توګه ټاکل کيدلای نه‌شی .

يوسلواته څلويښتمه ماده :

ددغه اساســـی قانـــون په انفاذ سره د افغـــا نستان ددموکراتيک جمهوريت اساسی اصول له اعتباره لويږی .

هغه قوانين او نور تقنينی اسناد چی ددغه اساسی‌قانون دانفاذ له نيټـــی څخـــه پخـــوا صادر شوی دی ، په دی شرط نافذ ګڼل کيږی چی ددغـــه

شورای ملی، صدر اعظم، معا ـ ونان‌صدراعظم ،**اعضای‌شورای** وزيران ، قا ضی القضــات ، معاونان واعضای‌ستره‌محکمه، **لوی څارنوال ، معا ونان لوی څارنوالی‌ورئيس شورای‌قانون** اساسی‌وطرز **محاکمه آنان‌طبق** قانون خاص تنظيم ميګردد .

ماده يك‌صدو چهل و هفتم :

در **جمهوری افغا نستا ن** اشخا صی که خود ويا همسر ـ **شان از والد ين افغان متولد نګرديده با شند ، به حيـــث** معاون رئيس جمهور ، صد ـ **راعظم معاون صدر اعظم وزير و قـــا ضـــی القضـــا ت**

لوی څارنوال، افسر عالی‌رتبه ويا کـــار مند ديپلـــو مـــا ـ **تيك تعيين شده نمی توانند.**

ماده يك صدو چهل‌وهشتم:

باانفاذ اين قا نون اساسی اصول اساسی جمهوری‌دمو ـ کراتيك افغا نستان ازاعتبار ساقط ميګردد .

قوانين وساير **اسنـــاد** تقنينی که قبل از تاريخ‌انفاذ اين قانون اساسی صـــادر ګرديده بشر طی نافذ شمرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه‌ی جرگه

اساسی قـانون دحکمونو سره
متنا قض نه‌وی .

یو سلوتهه خلویښتمه ماده:

دغه اسا سی قانون‌دلویی
جرگی دتصویب له نیټی څخه
نافذ اود جمهور ر ئیس له‌خوا
تو شیح او اعلا میږی .

په دغه‌اساسی قانون کـی
تعدیل دلویی جر گی دتصویب
له نیټی څخه نا فذ اود جمهور
رئیس له‌خوا تو شیـــح‌او
اعلا میږی .

میشود که متنا قض با احکام
این قانو ن اساسی نبا شند .

ماده‌یك صدوچهل‌و نهم :

این قانون اساسی از تاریخ
تصویب لوی ه‌جرگه نافذوتو-
سط رئیس جمهور توشیح و
اعلام میگردد .

تعدیل درین قانون اسا سی
از تاریخ تصو یب لو یه جرگه
نافذ وتوسط رئیس جمهـــور
توشیح واعلام میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشتراک سالانه

داخل کشور	۲۰۰ افغانی
خارج کشور	۵۰ دالر امریکایی
محصلین با ارئه تصدیق	۱۵۰ افغانی

بهای یک شماره (۵۰) افغانی

(c) ketabton.com: The Digital Library

REPUBLIC OF AFGHANISTAN
MINISTRY OF JUSTICE
OFFICAL
GAZETTE

Editor: Shahjahan Bigzad
Assitant Editor: Nuralam
Issue: No. 728
Date: November 6. 1990

دولتی مطبعه

دچاپ شمیر (۳۰۰) توکه

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library